

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra společenských věd

Diplomová práce

Významné osobnosti Blatenska

(využití tématu v hodinách občanské výchovy na
základní škole, didakticko-metodická práce)

Vypracoval: Ivana Mikuličková
Vedoucí práce: PhDr. Helena Pavličíková, CSc.

České Budějovice 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích

Datum .....

Ivana Mikuličková

.....

Poděkování

Poděkování patří PhDr. Heleně Pavličíkové, CSc. za odborné vedení práce, cenné rady, připomínky, ochotu a trpělivost. Dále děkuji všem pracovnícím a pracovníkům Muzea Josefa Siblíka v Blatné za poskytnuté materiály, Základní škole a Mateřské škole T. G. Masaryka Sedlice a Základní škole J. A. Komenského Blatná za umožnění provedení praktické části diplomové práce, Mgr. Vladimíru Červenkoví a Marii Vanduchové za odbornou pomoc a v neposlední řadě mé rodině, která mi poskytovala potřebné zázemí a byla mi oporou.

Anotace

Diplomová práce - Významné osobnosti Blatenska (využití tématu v hodinách občanské výchovy na základní škole, didakticko-metodická práce) - se zabývá významnými osobnostmi Blatenska, jejich základní biografii a přínosem pro tento region s praktickým využitím v hodinách občanské výchovy. Cílem práce bylo vytvořit ucelený přehled historicky významných osobností Blatenska a tyto poznatky předat žákům druhého stupně konkrétních místních základních škol s následnou evaluací.

Teoretická část práce dále stručně shrnuje obecnou historii Blatné. Praktická didakticko-metodická část se skládá z přesného nástinu výukových jednotek s příloženými potřebnými materiály do hodin občanské výchovy. V rámcovém vzdělávacím programu výchovy k občanství je ve složce *Člověk ve společnosti* zařazena oblast učiva „naše obec, region, kraj“, kam patří i téma týkající se významných rodáků. Určitým úskalím práce se může jevit jisté užší zaměření pouze na místní region, ale při počtu zahrnutých obcí a škol najde výukový program uplatnění. V praxi se prokázalo, že je potřeba žáky více seznamovat s místem, kde žijí. Navíc sami žáci nové informace uvítali.

Diplomová práce vznikla na základě dostupné literatury k tématu a podle materiálů poskytnutých Muzeem Josefa Siblíka v Blatné.

Annotation

Diploma thesis - Important personalities of Blatná (use of the topic in Civics lessons in elementary schools, didactic-methodical work) - deals with eminent people in Blatná, their basic biographies and benefits to this region with practical application in Civics lessons. The aim of the work is to set a comprehensive overview of important historical figures in Blatná and to give the knowledge to pupils of specific local secondary schools with subsequent evaluation.

The theoretical part of the thesis summarises the general history of Blatná. The practical-didactic-methodical part consists of exact outline of the teaching units. The necessary materials to Civics lessons are attached. In the framework educational programme of Citizenship there is a component called *Human in society*. This part contains the contents of curriculum „our village, region, distrikt“. The topic of famous compatriots belongs to this section. Narrow focus on the local region seems to be a difficulty of the work. Although the teaching programme will find application because of the number of involved villages and schools. The practice has demonstrated the need for students to familiarise with the place where they live. Furthermore the pupils themselves welcomed the new information.

This thesis was based on the available literature to this topic and the materials were provided by the Museum of Josef Siblík in Blatná.

Obsah

Anotace	4
Annotation	5
Obsah	6
Úvod	7
1. TEORETICKÁ ČÁST	9
1.1. Dějiny regionu Blatenska a historie města Blatná	9
1.2. Stručný výčet významných osobností Blatenska	14
1.3. Biografie a přínos vybraných významných osobností Blatenska	18
1.3.1. Jan Evangelista Purkyně	18
1.3.2. Jan Pavel Hille	21
1.3.3. Josef Siblík	26
1.3.4. Jaroslav Průcha	29
1.3.5. Ladislav Stehlík	33
1.3.6. Jan Hála a Jan Mikuláš Hála	37
2. DIDAKTICKO-METODICKÁ ČÁST	40
2.1. Jednodenní výukový program	41
2.2. Vícedenní výukový program	49
2.3. Zhodnocení aplikace jednodenního výukového programu v praxi	58
2.4. Zhodnocení aplikace vícedenního výukového programu v praxi	66
Závěr	72
Literatura a zdroje	74
Přílohy	76

Úvod

Diplomová práce - Významné osobnosti Blatenska (využití tématu v hodinách občanské výchovy na základní škole, didakticko-metodická práce) - se dělí do dvou hlavních celků, teoretické části a didakticko-metodické části. Cílem práce je vytvořit ucelený přehled o významných osobnostech regionu Blatensko zahrnující jejich stručné životopisy a sestavit k tomuto tématu rovněž několikahodinový výukový program prakticky ověřený a vyhodnocený na druhém stupni základní školy.

Teoretická část nejprve obecně pojednává o historii města Blatná mimo jiného z důvodu určitého historického a regionálního vymezení. Následuje výčet významných osobností Blatenska. Nejedná se pouze o rodáky pocházejících přímo z Blatné, ale o osobnosti související svým přínosem, působením, životem s regionem Blatenska. Další kapitola se zabývá podrobnějšími biografiemi vybraných regionálních osobností, zdůrazňuje rovněž jejich přínos, vztah k místnímu regionu a případné současné památeční pozůstatky (pamětní desky, busty, pomníky, hroby apod.). Výběr doporučují pracovníci Muzea Josefa Siblíka a závisí na dostupnosti literatury a podkladů pro zpracování. Na konci každé biografie jsou z důvodu přehlednosti připojeny základní informace v podobě poznámek, které částečně tvoří očekávaný výstup žáků zapojených do výukového programu. Základ pro zpracování této části činí odborná literatura s využitím analyticko-syntetické a komparatistické metody.

Praktická didakticko-metodická část diplomové práce podrobně rozkresluje návrh konkrétních výukových jednotek k danému tématu sestavený pro využití v hodinách občanské výchovy na druhém stupni dvou základních škol, v Blatné a Sedlici. Jedná se o dva mírně odlišné typy výukového bloku. První program pro Základní školu J. A. Komenského Blatná představuje intenzivnější a kratší formu, druhý určený pro Základní školu T. G. Masaryka Sedlice má širší a časově delší podobu. Cílem praktického ověřování je také porovnání těchto výukových bloků z hlediska účelnosti a následná evaluace celého projektu, tedy komplexní zhodnocení odučených hodin a jejich přínos pro žáky druhého stupně základních škol.

Pro formální naplnění pedagogického a didaktického hlediska je potřeba vycházet z rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. V oblasti výchovy k občanství zařazuje ve složce *Člověk ve společnosti* oblast učiva „naše obec, region, kraj“, kam patří i téma týkající se významných rodáků a osobností.

Pro srovnání se jeví jako zajímavé, že konkrétně na základní škole v Blatné je učivo „naše obec“ v rámci občanské výchovy určeno žákům šestých tříd druhého stupně, v Sedlici mají žáci předmět občanská výchova zařazen od sedmé třídy.

Poslední částí diplomové práce je závěr, který shrnuje zjištěné a získané poznatky a naplnění stanoveného cíle.

K jednotlivým významným osobnostem Blatenska existuje optimální množství literatury a dalších zdrojů (např. internetových) pro zjištění potřebných informací, avšak většinou se jednou konkrétní osobností zabývá pouze jeden či dva autoři, což se pro zcela objektivní zkoumání nemusí jevit jako dostačující. K některým osobnostem dokonce není kompletní publikace žádná, což poté zapříčiní užší výběr osobností a zpracování jejich biografii.

Mezi dostupnou a použitou literaturu patří stejnojmenné publikace k osobnosti *Ferdinanda Hildprandta, Jana Evengelisty Purkyně, Jana Pavla Hilleho, Josefa Siblika a Jaroslava Průchy*. Dalšími přínosnými brožurami jsou útlé soubory *Ladislav Stehlík a jižní Čechy* a *Jan Mikuláš Hála*. Bohaté informace přináší také dvoudílná publikace *Šlechtické rody Blatenska*, jejichž autorem je Vladimír Červenka. Zde jsou obsaženy kapitoly k šlechtickým rodům např. Rožmitálů a Hildprandtů. Do budoucna lze doufat, že se kompetentní odborníci postarají o potřebné zpracování dalších publikací k významným osobnostem Blatenska.

Sborník k 400. výročí Blatné a *Sborník k 750. výročí Blatné* obsahují obecné historické informace v širokém rozsahu, které lze vhodně doplnit o stručný přehled z brožury *Průvodce městem Blatná* od autorů Petra Hořejše, Vladimíra Koubíka a Tamary Svítkové. Další užitečná brožura nese podobný název *Blatná průvodce městem* a jejím autorem je Jiří Sekera. Všechny informace ještě okrajově doplňují různé internetové zdroje.

„Učit se znamená objevovat to, co už víš. Konat znamená demonstrovat, že to víš. Učit druhé znamená připomínat jim, že to vědí stejně dobře jako ty. Všichni jste zároveň žáci, praktikanti a učitelé.“¹

Richard Bach

---

¹ <http://citaty.fabulator.cz/autor/richard-bach> [27-04-2013] [11:00]

1. TEORETICKÁ ČÁST

1.1. Dějiny regionu Blatenska a historie města Blatná

Blatensko je nerozlehlá, malebně tvarovaná kotlina, ležící v jihozápadních Čechách. Obklopují ji kopce a lesnaté pahorky. Lesy, které ve 13. století tvořily neproniknutelný pralesní horizont, jsou dnes prostupné. Dodnes můžeme spatřit viditelné stopy po rýžování zlata v zámeckém parku. Kopečky a protáhlé haldy porostlé duby, to jsou starodávné sejpy z dob středověku.²

Dějiny města jsou od počátku úzce spjaty se vznikem a rozvojem zdejšího panského sídla. „*Na skalisku vyčnívajícím nad bažinami uprostřed blat, od nichž obdrželo místo své jméno, byl vybudován blatný dvorec, opevněný dřevem a hlinou, který se stal zárodkem pozdějšího vodního hradu. Písemně se poprvé připomíná roku 1235.*“³

Město Blatná, ležící na řece Lomnici. Okolní archeologické nálezy potvrdily také keltské a slovanské osídlení. První písemné zmínky o Blatné se objevují v listině Václava I. z roku 1235, kdy se připomíná jako zemanské sídlo. Tehdejší základy města tvořila vodní tvrz s přílehlou osadou. O další rozkvět se zasloužily Bavorové ze Strakonic, kteří zde sídlili do konce 14. století.

K největšímu rozmachu došlo za Lvů z Rožmitálu. Jaroslav Lev propagoval na evropských panovnických dvorech mírovou politiku krále Jiřího z Poděbrad. Jeho nástupce Zdeněk Lev potvrdil blatenským měšťanům předešlá privilegia a udělil právo vaření a šenkování piva ve vlastních domech. V důsledku rozmnožení dalších práv a privilegií se Blatná v průběhu 16. století zařadila mezi nejproduktivnější poddanská městečka v jižních Čechách. Přispívalo tomu i prosperující hospodaření a zakládání rybníků s chovem ryb. Období vlády pánů z Rožmitálu je charakterizováno převážně rozvojem řemesel, cechů a obchodních cest.

Blatná dostávala výraznější charakter středověkého městečka, kde se utvářela společnost měšťanů, obchodníků a řemeslníků. V roce 1601 byla Blatná povýšena císařem Rudolfem II. na město.⁴

---

² HOŘEJŠ, Petr, KOUBÍK, Vladimír, *Průvodce městem Blatná*, Praha 1994. s. 7.

³ SEKERA, Jiří, *Blatná průvodce městem*, Blatná 2010. s. 2.

⁴ *Blatensko, Zámek Blatná* - propagační materiály vydané městem Blatná v roce 2008 a 2009.

Třicetiletá válka zanechala ve městě mnoho škody způsobené převážně požáry, morovými epidemiemi a nájezdy vojsk. Rozsáhlé požáry v letech 1622 – 1624 zapříčinily stěhování obyvatelstva, pokles zemědělské výroby, což vedlo k ekonomické stagnaci a neutěšenému stavu města.

V roce 1695 získal Blatnou uherský rod Serenyiů. Významnou představitelkou rodu byla hraběnka Alžběta Serenyiová, která jako věřící výrazně podporovala církevní život na Blatensku. Dokladem jejího působení je unikátní barokní kostel v blízkých Paštíkách, který nechala vystavět podle plánů K. I. Dientzenhofera⁵. Jinou památkou z tohoto období je morový sloup na zdejším náměstí.

V roce 1798 koupili Blatnou svobodní páni Hildprandtové z Ottenhausenu. Šlechta, která přišla z Tyrol, přinesla s sebou nové hospodářské podnikání. Začátkem 19. století byly provedeny další stavební úpravy blatenského zámku, byl zřízen anglický park a postavena řada hospodářských budov.

V souvislosti se stavbou lokální dráhy Březnice – Blatná – Strakonice a Blatná – Nepomuk v letech 1870 – 1899 se veškerý stavitelský, dopravní, obchodní, výrobní a společenský ruch přenesl směrem k řece Lomnici. Dráha otevřela cestu do světa hospodářskému a společenskému životu. Roku 1904 byla dokončena budova školy, která svou velikostí a architekturou reprezentovala místní školství.

Zemědělství si zachovalo malovýrobní charakter. Slibně se vyvíjel kulturní život, což dokládá vznik několika spolků zejména ochotnického, pěveckého (sbor *Úslavan*), hasičského a tělocvičného.

Na přelomu 18. a 19. století se začal měnit ráz krajiny. Přestože je Blatná kraj rybníků, klesla poptávka po rybím mase, plocha rybníků se omezila, některé byly dokonce proměněny na orná pole, louky či pastviny. Některé rybníky na Blatensku vybudoval prý proslulý Jakub Krčín z Jelčan a dal tak základ chovu známého „blatenského kapra“. Kvůli vyššímu zisku se nyní velkostatek zaměřil na chov hovězího dobytka a ovcí a orientoval se na kapitalistické podnikání.⁶

V průběhu 20. století doznala Blatná výrazných stavebních a ekonomických změn. Zasluhou zdejšího pěstitele Jana Böhma bylo město dlouhá léta známé jako město růží. Největší slávu v oblasti růžařství zažívala Blatná ve třicátých letech minulého století. Kvůli válce byla však pole s růžemi nuceně nahrazena bramborami.

---

⁵ Kilián Ignác Dientzenhofer (1689 - 1751) – český architekt a stavitel německého původu, představitel vrcholného baroka, pátý syn stavitele Kryštofa Dientzenhofera.

⁶ SEKERA, Jiří, *Blatná průvodce městem*, Blatná 2010. s. 3-6.

Na květinovou tradici se pak již nikdy nepodařilo s úspěchem navázat. K dlouhodobé tradici patří také zpracování kamene a rybnářství. Místní žula leží v základech pražského Národního divadla.⁷

Pozadu nezůstává ani společenská a kulturní činnost. Na staré spolkové tradice navazuje Spolek divadelních ochotníků a Tělocvičná jednota Sokol. Pozdější výstavba a rozvoj průmyslových podniků se jevila jako záruka dlouhodobé prosperity tohoto jihočeského města. Přes okolní průmysl je historické jádro města společně se zámkem určeno jako městská památková zóna.

Blatná je také rodištěm mnoha významných osobností, zejména jazykovědce a obrozeneckého básníka Jana Pravoslava Koubka, prvního pěvce naší národní hymny Karla Strakatého a malíře Jana Hály, který působil v podtatranském Važci.

Historie Blatenska je úzce spjata s historií zdejšího zámku, který patří do skupiny blatných hradů, tj. hradů obklopených ze všech stran vodou.

Jeho vznik se datuje přibližně od poloviny 13. století. Z té doby také pocházejí první písemné zprávy, kdy na vodním sídle žil kolem roku 1235 vladyka Vyšemír.

Koncem 13. století se Blatná stala majetkem mocného jihočeského rodu Bavorů ze Strakonic. Poté získali Blatnou páni z Rožmitálu. Z jejich rodu pocházela dcera Lva z Rožmitálu, Johanka, která se stala druhou ženou krále Jiřího z Poděbrad. Významným příslušníkem rodu byl také bratr Johanky, Jaroslav Lev, provedl na sídle řadu stavebních úprav, hrad vlivem těchto přeměn dostával postupně podobu zámku. Jeho syn, Zdeněk Lev, přistavoval ke starému hradu jednotlivé části paláců, spolu s tím jeho rozmařilý život vedl k velkému zadlužení.

Následujícími majiteli byli páni ze Šternberka, krátce na to od nich zámek koupil polský hrabě Jan z Rozdražova. Zanedlouho byla Blatná povýšena císařem Rudolfem II. na město. Poté na krátkou dobu získal panství Jan František Kolovrat-Krakovský, který je prodal roku 1695 Arnoštce Serenyiové. Uherský hraběcí rod Serenyiů držel Blatnou až do konce 18. století. Nejvýznamnější osobností byla Alžběta Serenyiová, která zanechala na Blatensku řadu kulturních a církevních odkazů (kostely, kapličky, kříže, boží muka, sochy světců atd.).⁸

---

⁷ HOŘEJŠ, Petr, KOUBÍK, Vladimír, *Průvodce městem Blatná*, Praha 1994. s. 8-9.

⁸ *Blatensko, Zámek Blatná* - propagační materiály vydané městem Blatná v roce 2008 a 2009.

Roku 1798 koupil Blatnou Václav Hildprandt. Hildprandtové byli až do roku 1948 posledními držiteli velkostatku a zámku. Za jejich působení prošel zámek i park řadou stavebních úprav.⁹

Zámek hostil i významné osobnosti. Jednou z nich byl pozdější lékař a vědec Jan Evangelista Purkyně, který na žádost Františka Hildprandta pobýval na zámku v letech 1810 – 1813 jako vychovatel jeho syna Ferdinanda.

Cestou do Českých Budějovic v roce 1828 navštívil Blatnou i Josef Dobrovský¹⁰. Na své pouti vlastní sem zavítal Josef Kajetán Tyl. Pobývali zde významní malíři jako např. Josef Mánes¹¹ a Mikoláš Aleš.

Okolí zámku dodnes zdobí rozsáhlý park. Největší zdejší památný dub, který přes všechna odolávání nepříznivým vlivům bohužel padl, nesl pojmenování „dub královny Johanky“, pod ním prý ráda sedávala česká královna. Byl přes 800 let starý, vysoký 30 m a v průměru měl 180 cm.

Zadní část anglického parku si uchovává ráz obory, neboť baroni Hildprandtové byli proslulí svou zálibou v lovu zvěře. Pro tyto účely zde bylo chováno početné stádo daňků. Ti jsou dodnes ozdobou blatenského parku spolu s pestrobarevnými pávy volně se pohybujícími v okolí empírového domku.

V rámci restitucí získal zámek a hospodářské budovy po roce 1990 opět rod Hildprandtů, který nadále spravuje navrácený majetek.¹²

Důležitou památkou Blatné je také děkanský kostel Nanebevzetí P. Marie. Dnes má barokní tvář, avšak jeho nejstarší podoba, patřící do druhé poloviny 13. století, byla ještě románsko-gotická. Období dokreslují krásné stropní klenby. Cenné gotické vybavení náleží pánům z Rožmitálu a barokní rodině Serenyiů. Věž zvonice získala po požáru novogotickou podobu. Náměstí a třídu J. P. Koubka nacházející se v těsné blízkosti lemují nízké maloměstské empírové domy.¹³

Blatenský kolorit tvoří tedy mnoho prvků jako typická krajina, památky, události a významné historické osobnosti.¹⁴

---

⁹ HOŘEJŠ, Petr, KOUBÍK, Vladimír, *Průvodce městem Blatná*, Praha 1994. s. 9-10.

¹⁰ Josef Dobrovský (1753 -1829) – kněz, jezuita, český filolog, historik, zakladatel slavistiky v českých zemích, kriticky racionální osvícenský vědec, obrozenec.

¹¹ Josef Mánes (1820 - 1871) – český malíř, ilustrátor, grafik a jeden z nejvýznamnějších představitelů českého romantismu, jeho otcem byl proslulý malíř Antonín Mánes.

¹² SEKERA, Jiří, *Blatná průvodce městem*, Blatná 2010. s. 10-12.

¹³ HOŘEJŠ, Petr, KOUBÍK, Vladimír, *Průvodce městem Blatná*, Praha 1994. s. 13.

¹⁴ Tamtéž, s. 49.

Na Blatné se v průběhu věků vystřídali tito majitelé:¹⁵

1299 – před 1400 Bavorové ze Strakonic

Před 1400 – 1550 páni z Rožmitálu

1550 – 1577 páni ze Šternberka

1577 – 1691 (1695) hrabata z Rozdražova

1695 – 1794 hrabata Serényiové

1794 – 1952 páni Hildprandtové z Ottenhausenu

1952 – 1992 majetek státu

Od roku 1992 Hildprandtové

---

¹⁵ HOŘEJŠ, Petr, KOUBÍK, Vladimír, *Průvodce městem Blatná*, Praha 1994. s. 7.

1.2. Stručný výčet významných osobností Blatenska

Johana z Rožmitálu (? – 1475)

Byla druhou manželkou krále Jiřího z Poděbrad¹⁶. O jejím dětství není mnoho známo, ale patrně byla mladší sestrou pána na Blatné Lva z Rožmitálu. Podle pověsti došlo v blatenské zámecké oboře pod jedním z nejstarších dubů k rozhodujícímu milostnému setkání s Jiříkem. První manželka Kunhuta ze Šternberka mu porodila šest nebo sedm dětí, Johana pak tři děti, ale všechny se narodily ještě před korunovaci, poté se již nepodařilo přivést na svět mužského dědice. Byla energickou a ambiciózní šlechtičnou, díky bystrému úsudku a politickému přehledu mohla také spravovat zemi, její autorita je však v historických pramenech vylíčena různě, negativně i pozitivně. V zámeckém parku dlouho stál památeční „dub královny Johanky“.

Rod Hildprandt

Šlechtický rod tyrolského původu žije v Čechách od 17. století. V roce 1794 koupili od rodu Serenyiů panství Blatná. Nejstarší syn barona Václava, František Hildprandt, se zasloužil o zvelebení velké části zámku Blatná. Vychovatelem Františkova bratra Ferdinanda byl Jan Evangelista Purkyně. V současné době o zámek pečují a žijí v něm dcery baronky Kornélie, Josefína a Jana. V roce 1992 se vrátily z emigrace a zámek byl v rámci restitucí navrácen rodu Hildprandtů.

Jan Evangelista Purkyně (1787 – 1869)

Největší přírodovědec 19. století, fyziolog, anatom, biolog a národní buditel. Pobýval asi tři roky na zámku v Blatné. V letech 1809 – 1812, po ukončení filozofických studií, se stal domácím učitelem mladého barona Ferdinanda Hildprandta (1797 – 1859), výuka se týkala především matematiky a přírodovědy. Plánoval v Blatné založit „přírodovědeckou konzervatoř“ pro chudé a talentované žáky, k čemuž nakonec nedošlo. S podporou barona Hildprandta odešel do Prahy studovat lékařství. Jeho syn Karel Purkyně se proslavil jako malíř. Na nádvoří zámku najdeme pamětní desku.¹⁷

---

¹⁶ Jiří z Poděbrad (1420 - 1471) – od roku 1458 po zvolení českou šlechtou až do smrti roku 1471 český král. Stal se jediným českým panovníkem, který nepocházel z panovnické dynastie.

¹⁷ HOŘEJŠ, Petr, KOUBÍK, Vladimír, *Průvodce městem Blatná*, Praha 1994. s. 16-19.

Karel Strakatý (1804 – 1968)

Jeden z nejvýznamnějších blatenských rodáků. Narodil se v rodině hrnčíře. Díky vynikajícímu hlasu se stal slavným operním pěvcem. Působil ve Stavovském divadle v Praze, kde vytvořil mnoho stěžejních rolí. V divadelní hře *Fidlovačka*, jako slepý houslista Mareš, poprvé zapěl naši národní hymnu. Josef Kajetán Tyl a František Škroup¹⁸ napsali tuto roli speciálně pro Karla Strakatého, který ve hře jinak vůbec nevystupoval. *Fidlovačka* ve své době nesklidila velký úspěch, ale zásluhou procítěného podání Karla Strakatého přežila teskná a půvabně melodická píseň *Kde domov můj*. Štít rodného domu na třídě J. P. Koubka zdobí busta s pamětní deskou.

Jan Pravoslav Koubek (1805 – 1854)

Blatenský rodák, který se stal velkým obrozencem, vlastencem, básníkem, překladatelem, profesorem českého jazyka a literatury na pražské univerzitě. Pro svou mírnou, dobrotivou a vzdělanou povahu byl velmi oblíbený. Na štítě rodného domu, na třídě J. P. Koubka pojmenované po významné blatenské osobnosti, se přímo vedle busty Karla Strakatého skví pamětní deska Jana Pravoslava Koubka.

Josef Kajetán Tyl (1808 – 1856)

Slavný obrozenec a dramatik má k městu Blatná dvě vazby. První vyplývá z autorství divadelní hry *Fidlovačka*. Pro svého přítele, blatenského rodáka a pěvce Karla Strakatého napsal spolu s Františkem Škroupem píseň *Kde domov můj*, která se objevila ve zmiňované hře a později se stala národní hymnou. Druhá neveselá vazba je ta, že v červnu roku 1856 umírající J. K. Tyl přenocoval v Blatné v hostinci U Bílého lva.¹⁹ Těžce nemocného jej převáželi na povoze z Vodňan do Plzně. Krátce poté velký český dramatik v Plzni zemřel. Na venkovní zdi restaurace visí i v současnosti pamětní deska J. K. Tyla.

Josef Martinovský (1809 – 1876)

Blatenský učitel a hudebník. Stál u zrodu spolku divadelních ochotníků a pěveckého sboru *Úslavan*. Všestranně pozvedl hudební život v Blatné, pořádal zde koncerty významných umělců.

---

¹⁸ František Jan Škroup (1801 - 1862) – český hudebník, dirigent a hudební skladatel.

¹⁹ HOŘEJŠ, Petr, KOUBÍK, Vladimír, *Průvodce městem Blatná*, Praha 1994. s. 18-20.

František Simandl (1840 – 1912)

Narodil se v rodině lidového muzikanta v Blatné. Učil se hře na housle u Josefa Martinovského. Po studiích žil trvale ve Vídni, kde působil jako sólový kontrabasista Dvorní opery. Patřil k propagátorům českého hudebního života, řídil koncerty Slovanské besedy apod. Významná je Simandlova činnost pedagogická a skladatelská. Od roku 2010 je v blízkosti jeho rodného domu umístěn pomník vytvořený sochařem Karlem Kryškou.²⁰

Vojtěch Hřímálý mladší (1842 – 1908)

Z početné hudební rodiny Hřímálých se nejvíce proslavil jako znamenitý houslista, skladatel a dirigent Vojtěch Hřímálý mladší. Jeho otec byl varhaníkem.

Jan Pavel Hille (1861 – 1943)

Významný regionální historik, topograf, archivář, kronikář, fotograf amatér a člen řady spolků. Po studiu teologie působil jako kněz v Kadově, Kasejovicích a Blatné. „*Hillův kněžský život byl vyplněn historicko-badatelskou, kulturní a spolkovou činností. Jan Pavel Hille ve všech svých působištích shromažďoval archivní materiály, psal pamětní knihy a přispíval rodopisnými a místopisnými příspěvky do odborných časopisů a publikací.*“²¹

Josef Siblík (1863 – 1931)

Učitel a ředitel školy v Blatné, spoluzakladatel městské veřejné knihovny a její první knihovník, zakladatel muzejního spolku a předseda i správce blatenského muzea. Účastnil se kulturního a veřejného života. Od dob studií se věnoval pravěkým dějinám zdejšího kraje. Jako archeolog objevil pravěkou minulost Blatenska, zejména památky na Kelty, první známé obyvatele regionu. Muzeum Josefa Siblíka funguje v Blatné dodnes.²²

Jan Böhm (1888 – 1959)

Vnuk zahradníka Karla Böhma začal v Blatné po první světové válce šlechtit růže a Blatná se díky němu proslavila jako „město růží“. V současnosti najdeme jako upomínku pouze Böhmovu vilu, rozsáhlé růžové plantáže již neexistují.²³

---

²⁰ <http://www.mesto-blatna.cz/informacni-centrum/osobnosti-blatenska/slavni-rodaci/> [21-04-2013] [22:00]

²¹ <http://www.mesto-blatna.cz/informacni-centrum/osobnosti-blatenska/slavni-rodaci/> [21-04-2013] [22:00]

²² HOŘEJŠ, Petr, KOUBÍK, Vladimír, *Průvodce městem Blatná*, Praha 1994. s. 17 a 19.

²³ Tamtéž, s. 16.

Jan Hála (1890 – 1959)

Rodák z Blatné, který se proslavil jako akademický malíř. Odcestoval se svým přítelem Karlem Hildprandtem na Slovensko, kde si okamžitě zamiloval podtatranskou dědinu Važec. Zde tvořil až do své smrti. Vytvořil mnoho olejomalb ze života podtatranského lidu, ilustroval knihy pro děti a mnohé další. Díky souvislosti s Janem Hálou dnes fungují važecké školy se školami v Blatné a okolí jako partnerské a tedy úzce spolupracují. Na budově bývalé blatenské spořitelny, na třídě J. P. Koubka, nalezneme pamětní desku a bustu Jana Hály.²⁴

Jaroslav Průcha (1894 – 1936)

Pocházel z rodiny kocelovického řídícího učitele. Vystudoval také učitelství. Působil jako učitel, autor ochotnických her a zdatný hudebník. Od dětství trpěl zdravotními potížemi, z tohoto důvodu zemřel mladý.²⁵

Ladislav Stehlík (1908 – 1987)

Pocházel z rodiny bělčického krejčího. Vystudoval učitelství a poté působil jako učitel, spisovatel, básník, výtvarník a ilustrátor. Přestože žil mnoho let v Praze, v dílech je patrná velká láska k rodnému jihočeskému kraji. Jeho nejznámějším dílem je *Země zamyšlená*.²⁶

Jan Mikuláš Hála (1937)

Pochází z rodiny malíře (syn Jana Hály). Studoval výtvarné umění a restaurátorství uměleckých děl. Působil ve Važci. Nyní žije v Lažánkách u Blatné a pracuje především jako restaurátor. Restauroval obrazy Vojtěcha Hynaise, Františka Ženíška a Václava Brožíka, Hynaisovu oponu v Národním divadle, malby na trojském zámku v Praze, malby na hradě ve Strakoncích apod.²⁷

---

²⁴ <http://www.mesto-blatna.cz/informacni-centrum/osobnosti-blatenska/vytvarne-umeni-maliri/> [21-04-2013] [22:00]

²⁵ PRŮCHA, Alois, *Jaroslav Průcha*, Blatná 1937.

²⁶ PODLEŠÁK, Jan, PETRÁN, Karel, *Ladislav Stehlík a jižní Čechy*, Blatná 1988.

²⁷ STEHLÍKOVÁ, Dana, OLEJNÍK Jan, *Malíř a restaurátor Jan Mikuláš Hála*, Blatná 2007.

1.3. Biografie a přínos vybraných významných osobností Blatenska

V této kapitole jsou zpracovány biografie vybraných významných osobností Blatenska a jejich přínos regionu. Při práci bylo nutné vycházet z dostupné literatury a dalších materiálů, které ne vždy dosahovaly potřebného rozsahu, hloubky či celistvosti. Pro naplnění účelnosti se jevílo jako nejpraktičtější sestavit biografie ve stručné podobě tak, jak budou předány žákům v didakticko-metodické části, cílem nebylo nadbytečné zaměření na detaily, ale pouze na hlavní a nejpodstatnější informace, které by si žáci měli zapamatovat a uchovat. Z tohoto důvodu je pro lepší přehlednost na konci každé podkapitoly uveden heslovitý základní souhrn, který lze použít jako poznámky pro žáky.

1.3.1. Jan Evangelista Purkyně

(18. 12. 1787 – 28. 7. 1869)

Narodil se v Libochovicích u Litoměřic jako nejstarší syn Josefa a Rozálie Purkyňových. Otec pracoval jako správce libochovického panství. Díky rodičům se u Jana od útlého věku projevila láska k přírodě a k literatuře. Po otcově smrti byl vychováván s bratrem Josefem pouze matkou.

V rozsáhlé knize obsahující soubor příspěvků o životě a práci Jana Evangelisty Purkyně, kterou sestavil Bohumil Němec a Otakar Matoušek, vyjadřuje autor kapitoly zabývající se biografií této významné osobnosti, Ivan Málek, nezměrnou hodnotu Purkyňova přínosu:

„V J. E. Purkyňovi zde uctíváme jednoho z největších vědců našich národů, objevitele živočišné buňky (...) a jednoho z největších fyziologů světových. Uctíváme v něm i zakladatele buněčné teorie (...), zakladatele mikroskopické techniky, velikého národního buditele. (...) Vždyť celým svým dílem nestaral se jen o pouhé jednotlivé vědecké objevy, ale celé své dílo viděl jako součást celonárodního úsilí o lepší život všeho našeho lidu, o jeho lepší budoucnost.“²⁸

---

²⁸ NĚMEC, Bohumil, MATOUŠEK, Otakar, *Jan Evangelista Purkyně*, Praha 1955. s. 14.

Toužil rozvíjet svůj mimořádný talent a dále jej hnala touha po vědění a poznávání, s čímž souvisela i radost z cestování. Vystudoval tedy gymnázium v Mikulově. Poté se učil francouzštinu, italštinu, filosofii, teologii a práva. Po studiích se stal učitelem na gymnáziu ve Strážnici, následně vyučoval na piaristickém ústavu v Litomyšli. Jako většinu tehdejších pedagogů ho částečně inspiroval Jan Amos Komenský²⁹ a jeho přístup k výuce.

Věnoval se také filologii, zejména poezii a historii. Zvláštní zájem věnoval německé klasické filosofii. V Litoměřicích se setkal s Josefem Jungmannem³⁰, ihned se rozvinulo jejich velké přátelství a společně založili časopis *Krok*.

Začal studovat filosofii na univerzitě v Praze, z důvodu nedostatku financí ale odešel jako učitel matematiky a přírodních nauk do Blatné, kde mu byl svěřen do péče Ferdinand Hildprandt, syn barona Františka Hildprandta. Poznámka Vladimíra Zapletala ve stručné biografii Jana Purkyně, zaměřené především na jeho vztah k městu Blatné, potvrzuje, že odchodem do Prahy pouto, které vázalo Purkyně s Blatnou, nezaniklo. „*Trávil tam pravidelně každé prázdniny a měl tam svou pracovnu v empírovém domku v parku, mezi skleníkem a bývalou hájenkou, v němž studoval (...)*.“³¹ Zde vydělal potřebné peníze a mohl se vrátit ke studiu medicíny na pražské univerzitě.

V průběhu studií prováděl mnohdy nebezpečné pokusy na vlastním těle a zkoumal různé projevy a fyziologické změny např. při mrznutí organismu, hladovění apod. Postupně nabylo jeho jméno světového věhlasu, díky čemuž se seznámil se spoustou významných osobností, především v Německu. Někdy se přihodilo, že musel volit mezi více možnostmi, neboť si jej ve stejnou dobu žádali na různých místech. Dalším úspěchem bylo jmenování na post profesora lékařské fakulty na univerzitě ve Vratislavi. Přednášel o patologii oka a psychologii, ale přednášky se setkaly jen se slabým ohlasem.

V roce 1827 se v Berlíně oženil s Julií Anežkou Rudolphiovou, J. E. Purkyně si zachoval katolické náboženské vyznání, jeho manželka protestantské. Brzy se jim narodily dcery Rozálie a Johana a poté synové Emanuel a Karel. Obě dcery bohužel zemřely na onemocnění cholerou. Manželka Julie rovněž umírá rok po narození nejmladšího syna Karla, J. E. Purkyně tak zůstal na veškerou péči o děti sám, nikdy se již neoženil.³²

Nyní se zajímal se o stavbu žaludeční sliznice, pak svou pozornost obrátil k botanice. V době Bachova absolutismu jej povolali jako profesora zpět do Prahy.

---

²⁹ Jan Amos Komenský (1592 - 1670) – poslední biskup Jednoty bratrské, jeden z největších českých filosofů a spisovatelů, teoretik pedagogiky.

³⁰ Josef Jungmann (1773 - 1847) – český filolog, lexikograf, spisovatel a překladatel.

³¹ PETRÁN, Karel, *Blatná a Jan Evangelista Purkyně*. Blatná 1987. s. 17.

³² <http://ziva.avcr.cz/jan-evangelista-purkyne.html> [08-04-2013] [21:00]

Nejvýznamnější událostí vědeckého a kulturního života 50. let 19. století bylo otevření Purkyňova fyziologického ústavu. Purkyňův zájem se v této době směřoval na studium otázek smyslové fyziologie. Lze ho považovat rovněž za průkopníka v oblasti animovaného filmu. Podle náčrtů nechal vyrobit kotouč zobrazující animovanou sekvenci práce lidského srdce. Jedná se o první známý případ užití této techniky pro výuku vědeckého oboru.

Mimo jiné byl též literárně činný, stal se vedoucím redaktorem přírodovědného časopisu *Živa*, vydal překlady Schillerových³³ lyrických básní a spolupracoval na polském překladu *Ohlasů písní českých Františka Ladislava Čelakovského*³⁴. Jeho překlady se ale pro ne zcela dokonalou formu neseťkaly vždy s kladným přijetím. Purkyňův velký přínos tkví především v šíření národního a politického uvědomění a v nepřeberném množství vědeckých prací a objevů (např. buněčná teorie).³⁵

Bohatou společenskou kulturní činnost dokládá rovněž fakt, že domácností J. E. Purkyně prošla řada českých umělců, přátelil se například s Boženou Němcovou³⁶ a Vojtou Náprstkem³⁷. K zamyšlení nutí i jeho skromnost, prostota kontrastující s jeho vědeckým věhlasem. Snad nejlépe ji vystihla Božena Němcová: (...) „*je to člověk jako děcko, přívětivý a upřímný, ani by člověk na první promluvení nepomyslel, že je to ten slavný po celé Evropě fyziolog.*“³⁸

Spolu s dalšími osobnostmi se prosazoval o národně buditelskou svobodu veřejného mínění a tisku, bojoval za zrovnoprávnění češtiny na lékařské fakultě skrze předsednictví ve Spolku českých lékařů. Prosadil se také jako místostarosta Umělecké besedy založené Májovci.

V roce 1868 se účastnil kladení základního kamene Národního divadla. Postupně se však zhoršoval jeho zdravotní stav a 28. 7. 1869 jeho život vyhasl.³⁹

---

³³ Johann Christoph Friedrich von Schiller (1759 - 1805) – německý spisovatel, básník, a dramatik.

³⁴ František Ladislav Čelakovský (1799 - 1852) – český básník národního obrození, kritik a překladatel; v mimořádných případech používal pseudonym Marcian Hromotluk.

³⁵ <http://ziva.avcr.cz/jan-evangelista-purkyne.html> [08-04-2013] [21:00]

³⁶ Božena Němcová, rozená Panklová (1820 - 1862) – česká spisovatelka považovaná za zakladatelku novodobé české prózy.

³⁷ Vojtěch Náprstek (1826 - 1894) – významný český vlastenec, národopisec, mecenáš a bojovník za pokrok.

³⁸ PETRÁN, Karel, *Blatná a Jan Evangelista Purkyně*, Blatná 1987. s. 5.

³⁹ <http://ziva.avcr.cz/jan-evangelista-purkyne.html> [08-04-2013] [21:00]

Základní informace pro žáky k osobnosti J. E. Purkyně:

- narozen 18. 12. 1787 v Libochovicích, zemřel 28. 7. 1869 v Praze
- pocházel z rodiny správce libochovického šlechtického panství
- vystudoval lékařství
- vychovatel, fyziolog, anatom, biolog, filozof, spisovatel, básník
- objevy: Purkyňova vlákna v srdci, Purkyňův fenomén, teorie buňky,...
- významně působil v Blatné, Praze a Vratislavi
- dílo: *O spánku, snech a stavech příbuzných, Individuální duševní ústroj člověka, ...*

1.3.2. Jan Pavel Hille

(4. 4. 1861 – 27. 9. 1943)

Informace pro tuto kapitolu byly čerpány z publikace Silvie Soukupové, upravené diplomové práce z roku 2004. Blatenský kněz a regionální historik Jan Pavel Hille patří mezi významné osobnosti nejen Blatné, ale i jejího širšího okolí.

Narodil se v Písku, avšak největší část života prožil na Blatensku. K blatenskému a březnickému regionu choval silný citový vztah. Svoji činnost inicioval nejintenzivněji v Blatné, Kadově a Kasejovicích. Jako církevní hodnostář a díky osobním kvalitám se těšil velké vážnosti, uznání a respektu veřejnosti, navíc jeho pracovní nasazení bylo též obdivuhodné.⁴⁰

Jan Pavel Hille působil v duchovní správě, ale věnoval se i vlastivědné práci a spolkové činnosti. Jeden z mnoha odkazů jeho skvělé práce, ze kterých lze dodnes čerpat, představují kroniky farností a obcí sepsané J. P. Hillem. Věnoval se publikační práci, přispíval dorůzných časopisů či jiných odborných publikací a shromažďoval množství archivních materiálů.

Hillova pestrá škála zájmu zahrnovala historii, topografii, etnografii, pomocné vědy historické a kulturní dějiny. Aby mohl navíc dokonale zaznamenat krajinu, památky a celkový život Blatenska v období první republiky, stal se průkopníkem fotografování jako nové dokumentační technologie.⁴¹

⁴⁰ SOUKUPOVÁ, Silvie, *Jan Pavel Hille*, Blatná 2011. s. 5-6.

⁴¹ <http://www.mesto-blatna.cz/informacni-centrum/osobnosti-blatenska/slavni-rodaci/> [21-04-2012] [20:30]

Z předmluvy Mgr. Vladimíra Červenky považuji za podstatné, že město Blatná se přihlásilo k odkazu J. P. Hilleho pořízením jeho pomníku u budovy děkanství. Pomník byl vytvořen sochařem Karlem Kryškou a jeho instalace proběhla 4. dubna 2011, tedy v den významného výročí 150 let od narození J. P. Hilla.

Jan Pavel Hille se narodil 4. dubna 1861 v Písku do rodiny cukráře Jana Pavla Hilleho a jeho manželky Josefy, rozené Kalinové. Manželům Hillovým se narodili ještě další tři chlapci, Otokar, Jindřich a František a dvě dívky, Josefa a Hermína. Synové Otokar a Jindřich však zemřeli již v útlém dětství.

Hillův cukrářský závod v Písku byl proslaven v širokém okolí. Přáním otce bylo, aby po něm převzal cukrářskou živnost a pokračoval v rodinné tradici. Jan Pavel Hille starší díky své sečtělosti a vzdělanosti předal synu Janovi základy společenského vystupování a umění jednat s lidmi. Původně sice chtěl pokračovat v cukrářském obchodě, ale ještě ve velmi mladém věku se rozhodl stát knězem, neboť celá rodina Hillových byla katolického vyznání. Jan vystudoval reálné gymnázium. Po maturitě se přihlásil ke studiu teologie v českobudějovickém kněžském semináři.

Pořizoval výpisky z knih s historickou tematikou (kronik), kompiloval data a psal články nejprve o svém rodném městě, později se začal zajímat o historii i jiných měst. Texty doplnil vlastními kresbami.

Seznamoval se s heuristikou, kritikou pramenů, věnoval se jako historik badatelské práci, probíral se obsáhlými materiály místní knihovny a archivu. Nadějný spisovatel přispíval do mnohých časopisů (např. *Tábor*, *Muzeum*, *Posel ze Sušice*).

Prvním působištěm Jana Hilleho se stal Kadov, tuto malou vesničku si ihned zamiloval. Vypracoval se zde až na místo kaplana v kostele sv. Václava. Jeho kněžská kariéra stoupala slibně vzhůru. Kněžské poslání plnil J. P. Hille svědomitě, s horlivostí a pílí, byl laskavou oporou svým farníkům. Příkladně se o vznik sboru dobrovolných hasičů v Kadově, pracoval na rozvoji vzdělání na venkově a po mnoho let byl členem kadovského zastupitelstva. Významně vystupoval také jako badatel, přednášel o svých poznatcích a přispíval historickými, místopisnými i odbornými články do různých brožur, regionálních novin a časopisů.

Hille soustředil svou činnost především na středověké a novověké dějiny bývalého prácheňského kraje.⁴²

---

⁴² SOUKUPOVÁ, Silvie, *Jan Pavel Hille*, Blatná 2011. s. 5-23.

Nejprve sbíral prameny k dějinám Kadova, ze kterých vznikla šestidílná kronika. Svůj zájem později rozšířil na oblast celého bývalého lnářského panství. Věnoval se politickým, hospodářským a kulturním dějinám, topografii i národopisu. Jeho dílo obsahuje výklad pověstí, pověr, lidového léčitelství, etymologii místních názvů, portréty osobností apod. Mimo jiné četné dovednosti byl také nadaným básníkem a výtvarníkem.

Při psaní textů si zakládal stejnou měrou na jejich umělecké vizuální stránce, doplňoval je vlastními výtvarnými kresbami, náčrtky, iniciálami a mapkami, kreslil památné budovy a mnohé další. Formou výpisů a opisů archiválií vznikly šestisvazkové *Paměti blatenské*. Mezi další literární počiny patří spisek *Farní osada novo-rychnovská*, *Památky farní osady kadovské* a *Život sv. Jana a Pavla*. Mapování jednotlivých oblastí mělo velice široký záběr, od samotné historie až po jednotlivé památky, budovy, krajinu, rybníky a přírodní zajímavosti.

Jan Pavel Hille se stal průkopníkem fotografování na Blatensku a kromě fotoaparátu rád využíval i další moderní technologie pro usnadnění své badatelské činnosti. Poté se stal členem Klubu fotografů amatérů. Objektem fotografování byly zdejší historické památky, blatenská krajina, zejména kamenné útvary, ale i každodenní život obyvatel.⁴³

Po pětadvaceti letech působení v Kadově získal místo děkanství v Kasejovicích. Hlavní snahou J. P. Hilleho bylo i v zde opět povznesení duchovního života a spolková činnost. Kasejovická farní osada byla dlouho zanedbávána, bylo jí potřeba opravit. Tuto rekonstrukci částečně financoval z osobních zdrojů. Rovněž v Kasejovicích uspořádal materiály místního děkanského a městského archivu. Napsal mnoho spisů a nově taktéž průvodců např. *Velkostatek lnářský*, *Podrobný obraz historicko místopisný*, *Třemšín*, *Náčrtek historicko-místopisný*, *Na Javorým u Hvožd'an* apod.

Texty byly opatřeny fotografiemi, kresbami, plánky a náčrtky. Sestavoval též rodokmeny, pořizoval výpisky a rejstříky z matrik, z těchto údajů pak sestavil spisek *Jména rodin usedlých v Blatné v letech 1533-1850*. Věnoval se sepisování obecních kronik na Blatensku. Hille sestavil brožuru s názvem *Kasejovice a okolí*. Jako ve všech ostatních monografiích jsou i v této dvě části, historická a místopisná. Dalším spisem byly pětidílné *Paměti kasejovické*.⁴⁴

---

⁴³ Příspěvky v časopisech a novinách: např. Stráž na Šumavě, Hlasy ze Šumavy, Method, Blahověst, Český včelař, Hospodářský rádce, Kurýr, Časopis Spolku přátel starožitností českých, Český lid, Hospodářské noviny, Sborník historického kroužku, Hlas lidu, Poutník od Otavy, Besídka pro zábavu a poučení, Čech, Náš domov, Časopis Českého muzea, Horažďovický obzor.

⁴⁴ SOUKUPOVÁ, Silvie, *Jan Pavel Hille*, Blatná 2011. s. 23-32.

Jako poslední z písecké větve rodu Hillů sepsal rodinnou kroniku *Paměti rodiny Hille-ovské a jiných s ní spříbuzněných*. Spolupracoval s blatenským archeologem Josefem Siblíkem na publikaci *Blatensko a Březnicko*, kde je obsaženo stručné komplexní pojednání o dějinách Blatné.

Do veškerého dění vstoupila první světová válka a vznik československé církve. Kasejovický děkan prožíval spolu s občany toto nelehké období. Snažil se mírnit válečná utrpení, bídu, pronásledování a za tímto účelem uspořádal sbírky pro pozůstalé vdovy a sirotky.

Bolestnou událostí bylo pro celou obec odebrání kostelních zvonů a jiných cenných předmětů na výrobu válečných zbraní a nábojů. Dva roky po válce Hille inicioval úspěšnou sbírku na pořízení nových zvonů. Během druhé světové války postihl tyto zvony naneštěstí stejný osud jako jejich předchůdce.

Po válce byl zaznamenán nejen nárůst ateistů, ale vznikla nově též československá církev, která k rozčarování J. P. Hilleho zaznamenala velký odliv kasejovických občanů z římsko-katolické církve. Založil zde *Spořitelni a záložní spolek pro Kasejovice a okolí*. Velkou měrou se zasloužil rovněž o obnovení výšivkářské tradice v Kasejovicích.

Město Blatná usilovalo o zřízení městského muzea, J. P. Hille poskytl nově vzniklé instituci nashromážděné materiály. Předsedou a správcem muzea se stal ředitel měšťanské školy Josef Siblík. Děkan Hille byl po svém příchodu do Blatné později zvolen předsedou Muzejního spolku.

Po letech v Kasejovicích se Hille přesunul přímo do Blatné. Blatenská farnost byla rozsáhlá. Pro svou laskavost, skromnost a štedrost nejen duchovní, ale i hmotnou, byl znám a velice vážen širokou veřejností. Pustil se zde do obnovy místního kostela Nanebevzetí Panny Marie a barokního kostela sv. Jana Křtitele v Paštíkách.

Vytvořil jedno ze svých nejvýznamnějších děl *Dějiny vikariátu blatenského*, které měly dvaadvacet svazků např. Horažďovice, Kašperské Hory, Mirovice, Prachatice, Sušice, Vimperk, Vodňany, Volyně a další. Jiný spis věnovaný dějinám duchovní správy nesl název *Paměti kostela Matky Boží a duchovní správy v Blatné*. Z finančních důvodů nebylo vydáno tiskem v plném rozsahu. Z výstřižků vlastních článků a příspěvků ostatních autorů vytvořil originálním způsobem knihy *Kulturní obrázky z Blatenska a Besídka písecká*.⁴⁵

---

⁴⁵ SOUKUPOVÁ, Silvie, *Jan Pavel Hille*, Blatná 2011. s. 32-45.

Jan Pavel Hille provedl kompletní průzkum archivního materiálu v Blatné, jemuž byla do té doby věnována jen velmi malá péče. Kolektiv historiků a kulturních pracovníků sestavil monografii Město Blatná, na které se podílel i Hille, vznikla tak kniha *Paměti města Blatné*. První turistickou příručku *Blatná a její nejbližší okolí* sestavil Josef Siblík, také byl uveřejněn Hilleho krátký místopisný článek *Město Blatná a jeho památnosti*.

V osmdesáti letech byl J. P. Hille stále plný energie a pilně se věnoval historickému bádání. Po delší nemoci postihla Jana Pavla Hilleho, na sklonku jeho života, mrtvice, zemřel 27. září 1943. Zesnulý děkan byl pochován do společného hrobu se sestrou Josefou, hned vedle hrobu další významné blatenské osobnosti, Jana Pravoslava Koubka.

Bohatou literární pozůstalost dnes najdeme ve státním okresním archivu ve Strakonících.⁴⁶ Velikost významu Hillový osobnosti pro zmapování dějin Blatenska je nezměrná.

„Je smutné zemřít, ale smutnější je, pokud zanikne vzpomínka na toho, kdo zemřel.“⁴⁷

Jan Pavel Hille

Základní informace pro žáky k osobnosti J. P. Hilleho:

- narozen 4. 4. 1861 v Písku, zemřel 27. 9. 1943 v Blatné
- pocházel z rodiny cukráře
- vystudoval teologii
- kněz, regionální historik, kronikář a fotograf
- významně působil v Blatné, Kasejovicích a Kadově
- v roce 2011 umístěn pomník vedle farnosti v Blatné – autor Karel Kryška
- dílo: *Paměti blatenské, Paměti kasejovické, Dějiny vikariátu blatenského, Kulturní obrázky z Blatenska, Besídka písecká, Paměti města Blatné, ...*

---

⁴⁶ SOUKUPOVÁ, Silvie, *Jan Pavel Hille*, Blatná 2011. s. 47-53.

⁴⁷ Tamtéž, s. 32.

1.3.3. Josef Siblík (19. 3. 1863 – 11. 4. 1931)

Narodil se v Mladém Smolivci, jako druhorozený syn, do rodiny mlynáře Jakuba a Anny Siblíkových. Starší bratr František, mladší sestra Marie a později i Josef se s úspěchem věnovali ochotnickému divadlu. Děti byly vedeny k četbě a vzdělání, což vytvořilo dobrý základ pro jejich další studium. Josef byl pilný a nadaný student, brzy získal pedagogické vzdělání v Příbrami a Praze. Poté působil jako učitel ve škole v Záboří, Tochovicích a Blatné, kde se vypracoval na pozici ředitele měšťanské školy. Pořídil si rodinný domek v Komenského ulici v Blatné a zabydlel se zde na většinu svého života. S manželkou Růženu měli čtyři děti.

Učitelské povolání vykonával velice svědomitě. Autor biografie Josefa Siblíka, František Hykeš, doslova říká: „*Nebyl žádným šplhavcem, vše si poctivě zasloužil, čím se stal později.*“⁴⁸

I v pokročilém věku se neustále zajímal o nové vyučovací metody, zejména v oblasti slohu. U žáků byl pro svůj vlídný, laskavý, spravedlivý přístup a zajímavé pojetí výuky velmi oblíbeným kantorem. Zároveň úzce spolupracoval s rodiči svých žáků, což efektivně přispívalo k dalšímu rozvoji žáků. O blízkých vztazích poté svědčí dlouhodobá a četná korespondence mezi učitelem a jeho bývalými žáky.

S oblibou se věnoval režírování divadelních her ve spolku divadelních ochotníků. Podnikal archeologické pochůzky po celém okrese. Jako učitel dějepisu měl velký zájem o historii Blatné a její široké okolí. Zajímal se především o nejstarší dějinná období před stěhováním národů, o kterých z hlediska území Blatenska neexistovaly prakticky žádné záznamy.

Studoval odbornou literaturu o pravěku a mnohé odborné časopisy, navazoval osobní i písemné styky s předními vědci, odborníky a institucemi. Siblíkovo vědecké bádání bylo založeno na teoretickém i praktickém pojetí. Mimoškolní volný čas trávil téměř třicet let s ručním rýčkem na archeologických vycházkách, na kterých nacházel střeptinky prastarých nádob, ty pak slepoval v celky a různé další předměty.⁴⁹

---

⁴⁸ HYKEŠ, František, *Josef Siblík*, Blatná 1937. s. 13.

⁴⁹ Tamtéž, s. 11-21.

Nálezy doplňoval fotografiemi a popisem. Díky vytrvalosti a péči se Josefu Siblíkovi podařilo objevit na Blatensku několik sídlišť a pohřebišť. Nastřádané množství nalezených památek vyústilo v založení Okresního musea v Blatné a v roce 1922 vznikl Okresní musejní spolek v Blatné, předsedou a správcem muzea byl zvolen Josef Siblík. Muzeum se stalo významným prvkem a mělo doplnit zdejší již známé turistické cíle (zámek, lesy, rybníky) a obohatit návštěvníky města také o jeho historii.

Přínos této významné osobnosti Blatenska tkvěl v jeho houževnatosti, neboť jen málokde se o tak objemný počín zasloužila téměř výhradně jen jedna osoba. S nastupujícím stářím a úbytkem sil spolupracoval se svými žáky nebo na těžší terénní práci najímal z vlastních finančních zdrojů pracovníky. Nikdy nežádal o dotace a příspěvky.

Muzejní síň vyplněná archeologickými památkami byla na počest Josefa Siblíka pojmenována „Siblíkova síň“. Přehledné uspořádání pravěkých předmětů poukazovalo na dvě různá období v osídlení blatenského okresu. Josefa Siblíka zajímalo především mladší osídlení před tzv. dobou hradištní (před počátkem letopočtu a v prvních stoletích po Kristu). Z hlediska nalezených předmětů a díky absenci bojových nástrojů a zbraní lze soudit, že na území Blatenska žil mírumilovný lid. Tajemstvím, které se však týká celých jižních Čech, zůstává, kdo zde žil od 2. – 5. století po Kristu.

Obrovskou zásluhou Josefa Siblíka jsou tedy jeho předhistorické objevy, bez kterých by mapa tohoto období zela prázdnotou.

Stopy po pradávných obyvatelích okresu nalezneme např. na místě žárových a kostrových hrobů, mohyl a sídlišť u Bezdědovic, Hradiště, Kocelovic, Kadova, Mačkova, Záhorčiček, Blatné, Chlumu, Dobšic, Sedlice a Tušovic.

Kromě pravěkých památek sbíral Josef Siblík další rozmanité historické předměty (mince, pečeti, pečetidla, zbraně, kachlíky, podkovy, zámky, nádoby, truhlice, listiny, kroje atd.). Jinou jeho vědeckou zálibou byly zvony, u kterých podrobně zjišťoval veškeré informace.

Působení Josefa Siblíka mělo velice pestrý záběr, hojně se zaměřoval i na kulturní oblast a spolkovou činnost, aktivně se účastnil jako člen mnoha spolků (pěvecký sbor Úslavan, Ústřední Matice školská, Občanská beseda, Okrašlovací spolek, Okresní komise pro péči o mládež, Městská spořitelna, Klub československých turistů). Dále se podílel na založení okresní knihovny a řadu let ji pak také vedl.⁵⁰

---

⁵⁰ HYKEŠ, František, *Josef Siblík*, Blatná 1937. s. 21-39.

Práce v knihovně byla také časově náročná, jelikož o jeho služby a rady mělo zájem početné čtenářstvo z celého okresu.

Se Siblíkovým značným přispěním vyšel v roce 1915 obsáhlý souborný popis okresu *Blatensko a Březnicko*, konkrétně se zde objevily články sepsané Josefem Siblíkem: *Pravěk, Řemesla a živnosti, Mlynářství, Obchod a průmysl, Správa měst*. Toto dílo bylo zamýšleno jako první díl, avšak k vydání druhého dílu kvůli neklidu způsobenému první světovou válkou nedošlo, přestože byl již připraven v rukopisech. Veškerou mimoškolní kulturní práci vykonával zcela nezištně, chtěl především přispět blatenskému okresu a samotnému městu Blatné.

Nejvíce Josefu Siblíkovi vždy záleželo na prospěchu školy, což značně komplikovalo válečné období, přesto jako ředitel spravedlivě hájil práva učitelů, a tedy i díky tomu nebylo vyučování na blatenských školách trvale přerušeno. Lidé strádali fyzicky i psychicky a také Josef Siblík nesl válku, bolestnou nejistotu s ní spojenou a rakousko-vlasteneckou propagandu velice těžce. Válečné útrapy a „boje“ za své učitele, do kterých se odvážně pouštěl, mu připravily mnoho společenských problémů a podlomily jeho zdraví.

Do penze nastoupil v roce 1925 po dvačtyřiceti letech učitelského a ředitelského povolání. Odcházelo se mu těžce, k dětem vždy choval otcovský vztah a spolu s kolegy vytvořili ve škole přátelskou atmosféru, na které si Josef Siblík zakládal, nikdy se nestal násilnou autoritou.

Nyní mu ubyly učitelské povinnosti, ostatní však zůstalo nezměněno, věnoval se rodině a i nadále se staral o početné muzejní sbírky jako správce okresního muzea. Dochovaná poslední vůle dokládá, že dva roky před svou smrtí odkázal muzeu všechny své sbírky a práce, na nichž se více jak čtvrt století podílel.⁵¹

Josef Siblík zemřel náhle 11. 4. 1931 na srdeční zástavu ve věku 68 let. Při své skromnosti se nikdy nestavěl do popředí veřejného zájmu, proto si nepřál velké smuteční ovace. František Hykeš v biografii Josefa Siblíka píše: „*Byl proti takovým oslavám, při nichž oslavující víc oslavují sebe než oslaveného. Řekl by: „Postarejte se, aby museum, pro něž jsem žil a pracoval, dostalo se pod stálý krov! (...) – Tak nejlépe uctíte památku mou – a nejen svých pravěkých předků, nýbrž i svých vlastních dědů a pradědů, jichž památky jsou uloženy v oddělení historickém!*“⁵²

---

⁵¹ HYKEŠ, František, *Josef Siblík*, Blatná 1937. s. 39-52.

⁵² Tamtéž, s. 55-56.

Účast veřejnosti z širokého okolí byla přesto velká a rakev zasypaly věnce a květiny. Na přání zesnulého byla rakev s jeho ostatky vyzdvižena přímo ze dveří muzea. Při dojemném rozloučení zaznělo několik krásných proslovů, kde byly vyzdviženy neopomenutelné učitelské, kulturní, archeologické a vědecké zásluhy. Církevní obřad vedl Msg. Jan Pavel Hille, taktéž významná osobnost Blatenska. Kremace byla vykonána v Praze. Památku ředitele Josefa Siblíka uctili nekrologem mnohé časopisy a listy.⁵³

Základní informace pro žáky k osobnosti Josefa Siblíka:

- narozen 19. 3. 1863 v Mladém Smolivci, zemřel 11. 4. 1931 v Blatné
- pocházel z rodiny mlynáře
- vystudoval učitelství
- učitel, knihovník, regionální archeolog, správce muzea
- významně působil v Blatné, Záboří a Tochovicích
- zajímal se o pravěké dějiny a kmen Keltů
- dílo: *Blatensko a Březnicko, Pravěk, Řemesla a živnosti, Mlynářství, Obchod a průmysl, Správa měst, ...*

1.3.4. Jaroslav Průcha

(4. 2. 1894 – 2. 2. 1936)

Vladimír Havel ve své předmluvě v biografii Jaroslava Průchy příhodně vystihl tuto významnou osobnost Blatenska: „*Jaroslav Průcha byl kantor. Kantor, který chápal svou práci ne jako řemeslo, ale jako službu něčemu velkému a vznešenému. (...) Průcha nemusil nikdy uplatňovat svou autoritu – on měl tu přednost před jiným, že ta autorita zde byla a že byla respektována. (...) Není každý gentleman a není každý pedagog. Průcha tím byl. Rozuměl lidem, rozuměl dětem. Dovedl se ponořit v dětskou duši, dovedl si ohodnotit její potřeby. (...) A proto byl milován.*“⁵⁴

⁵³ HYKEŠ, František, *Josef Siblík*, Blatná 1937. s. 54-55.

⁵⁴ PRŮCHA, Alois, *Jaroslav Průcha*, Blatná 1937. s. 9-11.

Jaroslav Průcha se narodil v Kocelovicích do rodiny řídicího učitele, Aloise Průchy, jako nejmladší z devíti dětí. Maminka Marie Průchová i ostatní členové rodiny hýčkali benjamínka „Jarouška“ v laskavém rodinném prostředí, díky tomu získal základní ideu svého života, že svět je láska.⁵⁵

Otec vedl děti od útlého věku k hudbě, syn Jaroslav tedy brzy dostal své první housle, jež se v rodině dědily po generace a mohl se tak projevit jeho hudební talent. Druhou zálibou Jaroslava Průchy se ihned po hře na housle stala láska ke knihám. Byl klidný, citlivý, vnímavý, spíše plachý a nesmělý povahy, neprováděl „klukoviny“ jako jeho starší bratři, nejmilejším přítelem mu byla vždy kniha.

V pěti letech přečetl celou otcovu knihovnu, ale další knihy pro nedostatek financí nebylo možno kupovat. Avšak přeci jen se občas naskytla příležitost vyměnit mezi dětmi nějakou pohádkovou knihu za sladkosti nebo dostal reklamní pohádku v sešitovém vydání v místním smíšeném obchodě jako bonus k nákupu. Když se podařilo sourozencům, kteří byli na studiích nebo již v prvním zaměstnání, naspořit alespoň malou částku, také přivezli bratrovi pozornost podle jeho přání, „něco co se jí a něco co se nejí“, konkrétně nejčastěji čokoládu a knihu.

Mimo jiného schraňoval každý volný kousek papíru na psaní, neboť od osmi let začal sám psát vlastní pohádky, povídky, hádanky a anekdoty. Zde se projevil Jaroslavův smysl pro humor, vtip a šibalství. Za půjčení svých prvních děl vybíral od členů rodiny po krejcaru a shromažďoval tak své první úspory.

Nově se také začal učit hře na piano a propadl kouzlu divadla.

Úspěšně začal studovat gymnázium v Plzni, stejně, jako jeho bratři. Ve druhém ročníku se u něj ale po nachlazení opět projevil silný revmatismus, kterým trpěl od dětství. Otékaly mu klouby, přidal se vážný zánět srdce a dýchací potíže. Jako zázrakem se mu v poslední chvíli podařilo nakonec vyváznout ze spárů smrti. Jaroslav Průcha byl po vážné nemoci velice zesláblý, rekonvalescence trvala celý rok. Znovu se učil chodit, cvičil pilně na housle a doháněl zameškané studium.

Přes všechny obtíže se mu podařilo složit zkoušku, mohl tedy postoupit do dalšího ročníku a pokračovat ve studiu.⁵⁶

---

⁵⁵ JANÁČEK, Jiří, PRŮCHA Jaroslav ml., *Jaroslav Průcha*, Blatná 1988. s. 17-18.

⁵⁶ PRŮCHA, Alois, *Jaroslav Průcha*, Blatná 1937. s. 13-23.

Sestra Anežka, povoláním učitelka, se o mladšího bratra Jaroslava s laskavou péčí starala a navštěvovala s ním v případě potřeby lékaře v Plzni, stále se totiž projevovaly bolesti v zádech a slabé srdce.

Ve škole založil Jaroslav Průcha hudební kroužek a začal komponovat vlastní skladby, kromě toho píše povídky do časopisu. Pro jeho talent si jej všimli profesori, kteří mu pomáhají tvorbu dále rozvíjet, tyto hodiny navíc mu platila sestra Anežka.

Projevovala se u něj též láska k přírodě a hluboké sociální citění. V roce 1924 vychází Průchou sepsané paměti slepého přítele Josefa Malého s názvem *Šťastní ubožáci*. Z dob studií se zachovaly *Moje sebrané spisy* napsané pod pseudonymem J. Orlický.⁵⁷

Po maturitě si Jaroslav Průcha přál studovat filosofii na univerzitě. Kvůli zdravotním potížím a nedostatku financí mu bylo doporučeno zaměstnání na berním úřadě, to se mu ale nezamlouvalo. Situaci vyřešil sám osud, neboť v této době vypukla první světová válka, mnoho mužů muselo odejít na vojnu, mezi nimi i Jaroslavovi bratři, ten tedy nastoupil jako učitel ve škole v Kasejovicích. Zde ho potřeboval tatínek, aby nemusel spojovat třídy pro nedostatek učitelů. Jaroslav samozřejmě nemohl být přijat na vojnu kvůli chatrnému zdraví.

Ukázalo se, že Jaroslav Průcha je rozený vychovatel a toto povolání ho naplňovalo. Dodělal si potřebné doplňující zkoušky na učitelském ústavu v Příbrami. S dětmi nacvičoval divadelní hry, které začal i sám psát (např. *Kašpárek v pekle*, *Krakonošova medicína*, *Maminčino srdce*, *Pro tatíčka prezidenta*).

Také si postupně, za sestřiny spolupráce, pořídil a založil loutkové divadlo. Nadále hrál se slepým přítelem Josefem Malým na housle, jejich koncerty se těšili velké oblibě stejně jako divadelní představení.

Stal se členem spolku spisovatelů a beletristů Máj. Poznatky a výzkumy z oblasti loutkářství uveřejňoval v časopise Loutkář. Po válce nastoupil jako učitel v měšťanské škole v Blatné a v Sedlici. Od roku 1930 přestal vyučovat a vykonával kancelářskou funkci tajemníka okresního školního výboru. Získal post dirigenta pěveckého spolku Úslavan a řídil hudební odbor Sokola, pro obě tyto instituce komponoval písně, představované na uměleckých koncertech. V neposlední řadě spolupracoval se spolkem divadelních ochotníků.

Oženil se s Annou Hykešovou, jež mu vždy byla velkou oporou, pomáhala mu s přípravou loutkových her a pečovala o jeho podlomené zdraví.⁵⁸

---

⁵⁷ JANÁČEK, Jiří, PRŮCHA Jaroslav ml., *Jaroslav Průcha*, Blatná 1988. s. 18-19.

⁵⁸ PRŮCHA, Alois, *Jaroslav Průcha*, Blatná 1937. s. 23-29.

Narodily se jim dvě děti, Jaroslav a Jarmila. V této době je velice literárně činný, složil dokonce inspektorské zkoušky. Bratr Rudolf, který se stal lékařem, Jaroslava často napomínal, aby se šetřil, ten však neustále pracoval a přepínal tělo, proto se znovu dostavily srdeční potíže, revmatismus a zápal plic.

Na vzniku kloubního revmatismu měl již v dětství vliv prakticky neobyvatelný studený, vlhký byt kocelovické školy, prohnilé, houbou prorostlé podlahy a stěny pokryté plísní. Takové prostředí pochopitelně ovlivnilo zdraví, vyvolalo horečky a útrpné bolesti u srdce, bolesti kloubů v končetinách, páteři a dýchací obtíže. Jaroslav Průcha zemřel 2. 2. 1936 ve věku pouhých dvaadvaceti let.

Bratr Alois Průcha v biografii Jaroslava Průchy uzavírá: (...) „*vzpomenu-li na tisíce malých dětí, rozzářených Tvým Kašpárkem a Škrholou, vzpomenu-li na Tvou práci, na lásku a na to duchovní a věčné u Tebe, Jaroušku, myslím si: bylo, je stále a bude, protože pravá láska neumírá.*“⁵⁹ Rudolf Průcha shrnul v bratrově biografii zdůvodnění a příčiny předčasného Jaroslavova úmrtí.

Příspěvek končí povznesením přínosu Jaroslava Průchy společnosti a jeho morálních vlastností: (...) „*zemřel klidně, tiše, tak jak žil celý svůj krátký život. (...) oceňuji jeho práci, jeho nadání hudební, skladatelské a spisovatelské, jeho lásku k divadlu a umění vůbec, obdivuji jeho velikost v utrpení, jeho hrdinné snášení bolesti bez slovíčka nářku a stesku. (...) bylo viděti jemného a přece celého muže, jenž nikdy nikomu neublížil, který žil jen svému okolí, své rodině, své práci, a svým největším láskám: hudbě, literatuře a loutkám a který přes svou těžkou chorobu a krátký život vykonal práci, jež mu zůstane věčným památníkem.*“⁶⁰

Dílo Jaroslava Průchy vznikalo mezi dvěma světovými válkami, což tvorbu značně ovlivnilo. Část hudební produkce se dochovala pouze v rukopisech. Literární práce, próza, dětské i loutkové hry, články a povídky byly bibliograficky uspořádány. Většina literární produkce byla věnována dětem a zdůrazňovala pragmatické poslání dětské literatury.

Povídky a pohádky jsou zasazeny do venkovského prostředí, obsahují humor, grotesku, fantasknost. Divadelní hry mají pedagogický základ, kladou důraz více na výchovnou funkci než na funkci estetickou. Autor chce skrze své dílo předat základní mravní hodnoty, lásku k vlasti, k práci a soucit s trpícími.⁶¹

---

⁵⁹ PRŮCHA, Alois, *Jaroslav Průcha*, Blatná 1937. s. 30.

⁶⁰ Tamtéž, s. 34.

⁶¹ JANÁČEK, Jiří, PRŮCHA Jaroslav ml., *Jaroslav Průcha*, Blatná 1988. s. 18-19. s. 22-23.

V tvorbě se projevuje demokratická tendence vyjadřující současné dobové rozpoložení, lidské nešvary a sociální společenské nedostatky. Z jazykového hlediska aplikuje prostou prózu, výrazově jednoduchou češtinu, vtip a oblíbené jazykové hříčky. Z těchto děl lze dodnes čerpat věčně platné myšlenky. Příkladný pedagog Jaroslav Průcha byl skromný, zásadový, opravdový, lidský, veselý člověk se smyslem pro humor.⁶²

Podstatu jeho činnosti stručně vystihuje jedna ze závěrečných vět biografie Jaroslava Průchy sepsané Jiřím Janáčkem a Jaroslavem Průchou mladším: „*Láska k jazyku byla spjata s láskou k národu, s láskou k dětem.*“⁶³

Základní informace pro žáky k osobnosti Jaroslava Průchy:

- narozen 4. 2. 1894 v Kocelovicích, zemřel 2. 2. 1936 v Blatné
- pocházel z rodiny učitele
- vystudoval učitelství
- učitel, autor ochotnických her, hudebník
- významně působil v Blatné, Kocelovicích a Kasejovicích
- dílo: *Kašpárek v pekle, Krakonošova medicína, Maminčino srdce, Pro tatička prezidenta,...*

1.3.5 Ladislav Stehlík (26. 6. 1908 – 11. 9. 1987)

„*V srdci a bystré mysli ukládá úžasnou encyklopedickou znalost historie i přítomnosti nádherných jižních Čech; nikdo z živých se mu v tom nemůže rovnat. Putoval a putuje tím krajem jako poutník dlouhé desítky let s bezmeznou pokorou, neúmornou vytrvalostí. (...) Ladislav Stehlík, básník, spisovatel a malíř, je člověk čistý jako voda v horském potoku.*“⁶⁴

Ladislav Stehlík se narodil se 26. 6. 1908 v Bělčicích do rodiny krejčího Karla Stehlíka a Marie Stehlíkové, rozené Slaninové.

⁶² JANÁČEK, Jiří, PRŮCHA Jaroslav ml., *Jaroslav Průcha*, Blatná 1988. s. 22-28.

⁶³ Tamtéž, s. 28.

⁶⁴ PODLEŠÁK, Jan, PETRÁN, Karel, *Ladislav Stehlík a jižní Čechy*, Blatná 1988. s. 4-5.

Manželům se narodilo celkem pět dětí, synů, z nichž dva (nejstarší a nejmladší) předčasně zemřeli. Ladislav byl jejich druhorozeným dítětem.

Rodina mu poskytovala dobré kulturní zázemí, přirozený mravní základ, utvářela vztah k domovu, přírodě, k národu a jeho historii. Od rodičů převzal náklonnost k literatuře, poezii a hudbě. Spolu se sourozenci pomáhal v hospodářství a užíval si dětských venkovských radovánek. „*Láskyplné rodinné prostředí a působivé prožitky z dětství hluboce ovlivnily formování básnickovy osobnosti a jeho celoživotního vztahu k domovu.*“⁶⁵

Studoval na učitelském ústavu v Příbrami. Poté se věnoval pedagogické práci v Leleticích, Hudčicích, Koupi a v Myslivu u Klatov. Zde poznal svou budoucí manželku, učitelku Aloisii (Lolu) Lukešovou. Manželům Stehlíkovým se narodila dcera Blanka, pozdější historička umění a výtvarná kritička.

„*Součástí životní práce Ladislava Stehlíka je i činnost redakční, literárněkritická a kulturně osvětová.*“⁶⁶ Přispíval do mnohých časopisů (např. *Ohníček, Mateřídouška, Květy* aj.) a novin (např. *Literární noviny, Lidové noviny, Jihočeské listy, Rudé právo, Zemědělské noviny* aj.), podílel na velkém počtu sborníků a almanachů (např. *Práce* aj.).

Přátelil se a spolupracoval s řadou významných regionálních umělců, výtvarníků a spisovatelů (např. bratry Čapký⁶⁷, Františkem Halasem⁶⁸, Jaroslavem Seifertem⁶⁹, Vítězslavem Nezval⁷⁰ a F. X. Šaldou⁷¹).

Ladislava Stehlíka a jeho činnost zásadně zasáhla druhá světová válka, v dílech představoval dramatické historické události, zesílily sociální a vlastenecké motivy. Týká se sbírek *Kvetoucí trnka, Zpěv k zemi, Kořeny, České jaro, cyklus mariánských ód Madoně*.

Po válce se zaměřil na tíživou sociální problematiku venkova s naléhavou tradiční lyrikou zobrazující jeho vlastní dětství na venkově, nostalgické návraty do rodného kraje, sociální přeměnu doby, teskné vzpomínky a moudré bilancování života. Tvorba se tedy jaksi rozkošatila.⁷²

---

⁶⁵ PODLEŠÁK, Jan, PETRÁN, Karel, *Ladislav Stehlík a jižní Čechy*, Blatná 1988. s. 11.

⁶⁶ Tamtéž, s. 13.

⁶⁷ Bratři Josef a Karel Čapkovi. Společně se podíleli na některých knihách a povídkách. Karel Čapek (1890 - 1938) – český spisovatel, intelektuál, novinář, dramatik, překladatel, fotograf. Josef Čapek (1887 - 1945) – český malíř, spisovatel, fotograf, grafik, ilustrátor, autor slova „robot“.

⁶⁸ František Halas (1901 - 1949) – český básník.

⁶⁹ Jaroslav Seifert (1901 - 1986) – český básník, spisovatel, novinář a překladatel, spoluzakladatel poetismu, nositel Nobelovy ceny za literaturu (1984), národní umělec.

⁷⁰ Vítězslav Nezval (1900 - 1958) – český básník, spisovatel a překladatel, spoluzakladatel poetismu, vůdčí osobnost českého surrealismu, národní umělec.

⁷¹ František Xaver Šalda (1867 - 1937) – český literární kritik, novinář, spisovatel.

⁷² <http://www.knihovnicka.net/autor/12106-stehlik-ladislav/zivotopis-biografie/> [14-04-2013] [21:30]

Vznikly tak básnické knihy *Pelyněk*, *Marina Alšová*, *Voněly vodou večery*, *Višňovou kůrou jaro voní*, *Dávno již dozněly cepy*, *Dub královny Johanky*, *Vratečín*, *Ticho v oranicích a Světla v oknech*.

Spisovatelův šťastný rodinný život odráží tvorba pro děti a s láskou vykonávané pedagogické povolání. Za snad nejznámější a nejvýznamnější Stehlíkovo dílo lze označit knihu *Země zamyšlená*. Tímto dílem vstoupil v roce 1957 skrze své ilustrace druhého vydání poprvé na veřejnost jako výtvarník. Jedná se o třísvazkový proslulý lyrický cestopis o jižních a jihozápadních Čechách, který obsahuje aspekt osobně vzpomínkový, lyricky náladový a zároveň kulturněhistorický. Dílo se dočkalo televizního ztvárnění.⁷³

Jádro Stehlíkových děl je tedy obvykle obecně založeno na přírodní lyrice rodného kraje, tedy hlavně jižních Čech. Důkaz silného citu a lásky k mnoha jihočeským městům a místům předkládá poeticky sám Ladislav Stehlík v publikaci *Ladislav Stehlík a jižní Čechy* v úvodní kapitole příznačně pojmenované *Vyznání*.

S tvorbou Ladislava Stehlíka je také neodkladně spjat citlivý vztah k mateřskému jazyku, prvky melancholie, duchovně-meditativní tendence, láska k rodnému kraji, národní charakter a z hlediska výtvarného umění mimo jiného impresionistická krajinomalba. Další tvorba je též ovlivněna kulturou, výtvarným uměním a významnými malíři.

Produkoval vlastní výtvarnou činnost, ta se ale pro autorovu značnou skromnost nedočkala takového věhlasu. Velké výtvarné nadání a lehkost v tomto oboru se u Ladislava Stehlíka projevovala již od dětství, dále se zdokonaloval a později hojně ilustroval např. své literární počiny. Dcera Blanka Stehlíková vysvětluje v otcově biografii jeho výtvarnou inspiraci tak, že podnětem kreseb byla radost z tvorby, která je chvalozpěvem na prostou krásu domova, oslavou přírody a lidské práce.

Na svých cestách navštívil mnoho zemí (SSSR, Polsko, Bulharsko, Itálii, dále pak znovu Francii, Jugoslávii, Španělsko, Maltu, Řecko a Egypt). Nově nabyté poznatky rovněž poznamenaly tvorbu. Přestěhoval se do pražského bytu, který mu darem přenechal František Halas. Vyučoval na smíchovských středních školách, ale po dvaceti letech ve školství vykonával již „jen“ spisovatelské povolání.⁷⁴

---

⁷³ PODLEŠÁK, Jan, PETRÁN, Karel, *Ladislav Stehlík a jižní Čechy*, Blatná 1988. s. 12-13.

⁷⁴ <http://www.knihovnicka.net/autor/12106-stehlik-ladislav/zivotopis-biografie/> [14-04-2013] [21:30]

I přes pokročilý věk a zhoršující se zdravotní stav byl Ladislav Stehlík stále velmi produktivní v oblasti literární tvorby, za což se mu dostalo význačných poct, např. byl prohlášen zasloužilým umělcem, byl vyznamenán Řádem práce, byla vydána úplná bibliografie jeho literárního díla a literatury o něm a vyšla zevrubná monografie věnovaná Stehlíkovu životu a dílu. V Bělčicích zřídili památník jeho celoživotní práce.

Ladislav Stehlík zemřel po dlouhé a těžké nemoci v Praze 11. 9. 1987 a dle svého přání byl pohřben do rodinného hrobu v Bělčicích, jež tolik miloval.⁷⁵

Jan Podlešák shrnuje ve své kapitole *Básníkův život* zabývající se biografií Ladislava Stehlíka význam jeho osobnosti: „*Ladislav Stehlík, tvůrce bohatého a mnohohrstevnatého literárního díla, se stal (...) básníkem celonárodního významu a patřil mezi nejvýznamnější soudobé české spisovatele. O ryzích kvalitách jeho literární tvorby svědčí i zhudebnění a cizojazyčné překlady některých jeho textů. Vzácné hodnoty díla Ladislava Stehlíka, které vyrostlo z hluboké lásky k domovu a jeho lidu, právem oceňuje jak literární kritika, tak i vděční čtenáři, především umělcovi krajané z jižních Čech a jihozápadních Čech.*“⁷⁶

Základní informace pro žáky k osobnosti Ladislava Stehlíka:

- narozen 26. 6. 1908 v Bělčicích, zemřel 11. 9. 1987 v Praze
- pocházel z rodiny krejčího
- vystudoval učitelství
- učitel, spisovatel, básník, výtvarník, ilustrátor
- významně působil v Bělčicích, Praze, Leleticích, Hudčicích, Koupi a v Myslívu u Klatov, měl velkou citovou vazbu k rodnému kraji
- dílo: *Země zamyšlená, Barevné dálky, Kvetoucí trnka, Třeboňská madona, Pelyněk, ...*

---

⁷⁵ PODLEŠÁK, Jan, PETRÁN, Karel, *Ladislav Stehlík a jižní Čechy*, Blatná 1988. s. 14.

⁷⁶ Tamtéž, s. 14.

1.3.6 Jan Hála a Jan Mikuláš Hála

(J. Hála 19. 1. 1890 – 17. 5. 1959; J. M. Hála 21. 8. 1937)

Jan Mikuláš Hála se narodil ve Važci na Slovensku. Jeho otec, Jan Hála, vystudoval malířskou akademii v Praze a je taktéž významnou osobností regionu Blatenska. Přátelil se s blatenským hrabětem Karlem Hildprandtem, s nímž při turistických toulkách propadl kouzlu podtatranského slovenského venkova, z tohoto důvodu do těchto míst tento blatenský rodák přesídlil. Na Slovensku se prosadil v oblasti výtvarného umění, svými ilustracemi a literární tvorbou.

S manželkou Marií (Rinou) měli tři děti, dcery Radmilu a Jellenu a nejmladšího syna Jana. U prarodičů vyrůstal také syn Riny Hálové z prvního manželství, Dimitrij Slonim. J. M. Hála prožil své dětství s rodinou ve Važci a byl zde silně ovlivněn uměleckým duchem malířské tvorby svého otce.

Publikace, ze které byly čerpány informace pro tento stručný životopisný přehled, je bohužel jen jedna z mála. „*Neprůbojný a nad obchodní boj vždy povznesený Hála ve všech dosavadních encyklopediích chybí.*“⁷⁷

Okolí obdivovalo i přes nízký věk jeho fantazii a tvůrčí nápady při vlastní výrobě hraček. Jeho pozdější práci ovlivnila také láska k domovu, přírodě a zvířatům. Odjakživa byl pracovitý, ochotný a hodný chlapec.

Vystudoval gymnázium v Liptovském Mikuláši a Liptovském Hrádku. Již od útlého věku projevoval výrazné výtvarné nadání. Po gymnáziu mířily tedy jeho kroky na Vysokou školu výtvarných umění v Bratislavě, poté přešel na Akademii výtvarných umění v Praze a stal se akademickým malířem. Jeho dalším podstatným zájmem bylo restaurátorství uměleckých děl, z toho důvodu jej postgraduálně vystudoval rovněž v Praze a začal pracovat jako restaurátor. „*K restaurování tímto způsobem také utíkali malíři, kterým v soudobé monumentální malbě vadilo školení k socialistickému realismu, a učitelé výtvarné výchovy, kteří nechtěli sloužit při rudé dekoraci školních budov.*“⁷⁸

Mezi záliby J. M. Hály patřilo mimo jiné fotografování a filmování, díky čemuž se zachoval vzácný fotografický a filmový rodinný archiv.⁷⁹

⁷⁷ STEHLÍKOVÁ, Dana, OLEJNÍK Jan, *Malíř a restaurátor Jan Mikuláš Hála*, Blatná 2007. s. 12-13.

⁷⁸ Tamtéž, s. 13.

⁷⁹ Tamtéž, s. 4-9.

Dimitrij Slonim⁸⁰ ve stručné biografii J. M. Hály uvádí: „*Oboru restaurování zůstává J. M. H. věrný v celém svém profesionálně naplněném životě. Činorodým způsobem uplatňuje výtvarný, umělecký talent, své mimořádné technické znalosti, příkladnou dovednost, pečlivost a historicky fundovanou odpovědnost při restaurování památek do těch nejstarších až do současné, moderní tvorby umělců našich i cizích.*“⁸¹

Výtvarný talent se v rodině projevoval od nepaměti napříč generacemi. Dnes žije Jan Mikuláš Hála s rodinou v Lažánkách u Blatné. Prostřední jméno mu dal otec z úcty k národnímu umělci Mikoláši Alšovi⁸².

Od studií vyhledával a účastnil se kolektivních restaurátorských prací. Z nesmírně široké restaurátorské činnosti lze zmínit mezi nejvýznamnějšími např. obrazy Vojtěcha Hynaise⁸³, Františka Ženíška⁸⁴ a Václava Brožíka⁸⁵, Hynaisovu oponu v Národním divadle v Praze, barokní nástěnné malby v konírně zámku v Tróji, gotické nástěnné malby na hradě ve Strakoncích apod. Další podíl nese na obnově památek krumlovského zámku a zámeckého divadla, v Karlových Varech, Mladé Boleslavi, Náchodě, Lnářích, Liberci, Dvoře Králové a ve Frenštátě pod Radhoštěm.

J. M. Hála oplývá též pedagogickými dovednostmi, ale nenastala vhodná příležitost, kdy by tyto kvality našly uplatnění, snad jen u jeho současné manželky Dagmar a syna Jana, ve kterém lze očekávat nástupce svého otce.

Mnoho let již nevstoupil do žádné agentury ani do Asociace restaurátorů. Kromě vlastní tvorby za použití mnoha malířských technik se plně věnuje restaurování pro regiony jihozápadních Čech, zvláště Strakonicko a Sušicko.⁸⁶

*„Restaurováním památek lidového umění se vrací ke kořenům rodinné tradice.“*⁸⁷

---

⁸⁰ Doc. MUDr. Dimitrij Slonim (*1925) – zakladatel české virologie, vyrůstal v Blatné.

⁸¹ STEHLÍKOVÁ, Dana, OLEJNÍK Jan, *Malíř a restaurátor Jan Mikuláš Hála*, Blatná 2007. s. 6.

⁸² Mikoláš Aleš (1852 - 1913) – český malíř, kreslíř, dekoratér a ilustrátor.

⁸³ Vojtěch Hynais (1854 - 1925) – významný český malíř.

⁸⁴ František Ženíšek (1849 - 1916) – český malíř.

⁸⁵ Václav Brožík (1851 - 1901) – český akademický malíř.

⁸⁶ STEHLÍKOVÁ, Dana, OLEJNÍK Jan, *Malíř a restaurátor Jan Mikuláš Hála*, Blatná 2007. s. 9-16.

⁸⁷ Tamtéž, s. 16.

Základní informace pro žáky k osobnostem Jana Hály a Jana Mikuláše Hály:

Jan Hála

(narozen 19. 1. 1890 v Blatné, zemřel 17. 5. 1959 ve Važci)

- pocházel z rodiny pekaře
- vystudoval Akademii výtvarných umění
- malíř, ilustrátor
- významně působil v Blatné a ve Važci
- dílo: portréty, zátiší, krajina Blatenska, slovenské lidové umění, kroje, zvyklosti, obřady, život a práce; ilustrace v publikacích *Podtatranská dědina*, *Cestička*, *Ze života podtatranské dědiny*, *Pod Tatrami*, *Vánoce ve Važci*, *Památce starého Važce*⁸⁸

Jan Mikuláš Hála

(narozen 21. 8. 1937 ve Važci)

- pochází z rodiny malíře (syn Jana Hály)
- vystudoval výtvarné umění a restaurátorství uměleckých děl
- malíř, restaurátor
- významně působil v Blatné, Važci a dodnes v Lažánkách
- dílo: restauroval obrazy V. Hynaise, F. Ženíška a V. Brožíka, Hynaisovu oponu v Národním divadle, malby na zámku v Tróji, malby na strakonickém hradě,...

---

⁸⁸ <http://www.cesi.sk/bes/04/02/042hala.htm> [14-04-2013] [21:30]

2. DIDAKTICKO-METODICKÁ ČÁST

Praktická část diplomové práce se skládá ze dvou výukových programů k tématu Významné osobnosti Blatenska. První projekt byl zamýšlen jako jednodenní intenzivní forma vzdělávání (4 vyučovací hodiny), druhý by se měl realizovat v rámci několika týdnů v širší upravené podobě (6 vyučovacích hodin). Při praktickém uskutečnění obou programů se zjišťovala především účelnost a množství získaných znalostí. K podstatné zjišťované složce práce patří také názor žáků, jejich ochota spolupracovat a celkový přístup.

Náplň výukových jednotek vychází z rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání na druhém stupni základních škol, školního předmětu výchovy k občanství, oblasti *Člověk ve společnosti* a očekávaných výstupů učiva, které žáci při výuce získají, osvojí a následně přirozeně aplikují.

Náměty na průběh vyučovacích hodin mají poměrně jednoduchý tradiční ráz a to z důvodu hladkého zařazení do výuky na každé současné škole i bez nejmodernějšího vybavení tříd. Z organizačního hlediska je uvedený čas k aktivitám pouze orientační a může se v praxi lišit. Mezi povinnosti pedagoga patří mimo jiného zajistit při výuce kromě klasických pomůcek také potřebnou technickou podporu, přehrávač, počítač, případně počítačovou učebnu pro žáky, místnost s data-projektorem, interaktivní tabulí apod. Pokud skupina na vycházce čítá větší počet než 15 žáků, musí se zúčastnit dozoru další pedagog.

Všechny vyplněné pracovní listy, testy, žákovské prezentace, fotografie z vycházky a další žáky vypracované materiály přikládám k diplomové práci na CD. V přílohách jsou přiložena potvrzení a zhodnocení výukových programů ze základní školy J. A. Komenského Blatná a T. G. Masaryka Sedlice, kde projekty proběhly.

2.1. Jednodenní výukový program na téma Významné osobnosti Blatenska

1. vyučovací hodina

Cíl hodiny: Žáci by si měli uvědomit, co je v životě významné a proč.

Evokace:

Po úvodních formálních náležitostech seznámí učitel žáky se smyslem a rozvržením výukového programu za účelem ucelené představy o tematickém bloku.

Následně učitel pustí žákům audio nahrávku s písní Jaroslava Uhlíře a Zdeňka Svěráka - Není nutno. V tomto případě je vhodnější varianta pouze v audio formátu, neboť žáci zapojí více sluchové vnímání a soustředí se na obsah textu, pokud by byla použita komplexnější video ukázka z filmu Tři veteráni, patrně by cíl aktivity nebyl zcela naplněn a pozornost žáků by se roztříštila.

Tato evokační aktivita navede žáky k následujícímu úkolu.

(10 min.)

Téma hodiny:

1. Žáci si předeší na papír dva sloupce a do nich vymyslí vlastní příklady, co je podle nich důležité a co není. Výsledky práce se společně s učitelem ústně vyhodnotí, žáci by měli zdůraznit pravé morální hodnoty. Navržená tabulka může vypadat např. takto:

JE DŮLEŽITÉ:	NENÍ DŮLEŽITÉ:
zdraví	přepych
láska	auta
rodina	vily
přátelé	bazény
škola	elektronika
vzdělání	peníze?

(5 min.)

2. Žáci se přesunou do zadní části třídy a posadí se do kruhu, toto uskupení navodí intimnější atmosféru. Před začátkem aktivity je potřeba zdůraznit pravidla komunitního kruhu, která budou všichni účastníci bez výjimky dodržovat.

Žáci přečtou ukázkou z knihy *Malý princ* od Antoina de Saint-Exupéryho, konkrétně kapitolu XXI. s názvem Liška.

Učitel žáky z důvodu udržení větší pozornosti sám vyvolává nebo jsou vybráni dva zdatní čtenáři, kteří si rozdělí role lišky a malého prince a předčítají ostatním spolužákům své pasáže.

Tento způsob čtení je velmi vhodný právě pro vybranou kapitolu, protože je složena vesměs z promluv postav a jejich přímé řeči. Text je poměrně dlouhý, role mohou být tedy přiděleny více žákům a v průběhu četby se vystřídají.

Při čtení je potřeba sledovat, zda žáci textu dobře rozumějí a případné nejasnosti vysvětlit. Kniha *Malý princ* je pro žáky ve věku dvanácti a třinácti let většinou hůře srozumitelná z hlediska obsažených myšlenek, tomu by měl tedy učitel přizpůsobit svůj přístup. Po přečtení ukázky žáci shrnou společně s učitelem obsah a význam textu.

(20 min.)

Reflexe:

Učitel rozdá všem žákům pracovní list s *Malým princem*, který žáci vypracují. Pracovní list tematicky navazuje na přečtenou ukázkou. Pozornost se zaměří především na známý Exupéryho citát: „*Správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné.*“. Žáci se pokusí výrok sami vysvětlit, vyjádří své názory, pocity a celkové dojmy z přečteného textu.

Ve zbývajícím čase mohou žáci případně zopakovat a shrnout, co v životě člověka je a není důležité.

(10 min.)

Mezipředmětové vztahy: hudební výchova, literární výchova, výtvarná výchova.

Potřeby: audio přehrávač (počítač), nahrávka, nakopírovaný text literární ukázky, nakopírované pracovní listy.

2. vyučovací hodina

Cíl hodiny: Žáci se seznámí s významnými osobnostmi regionu Blatenska.

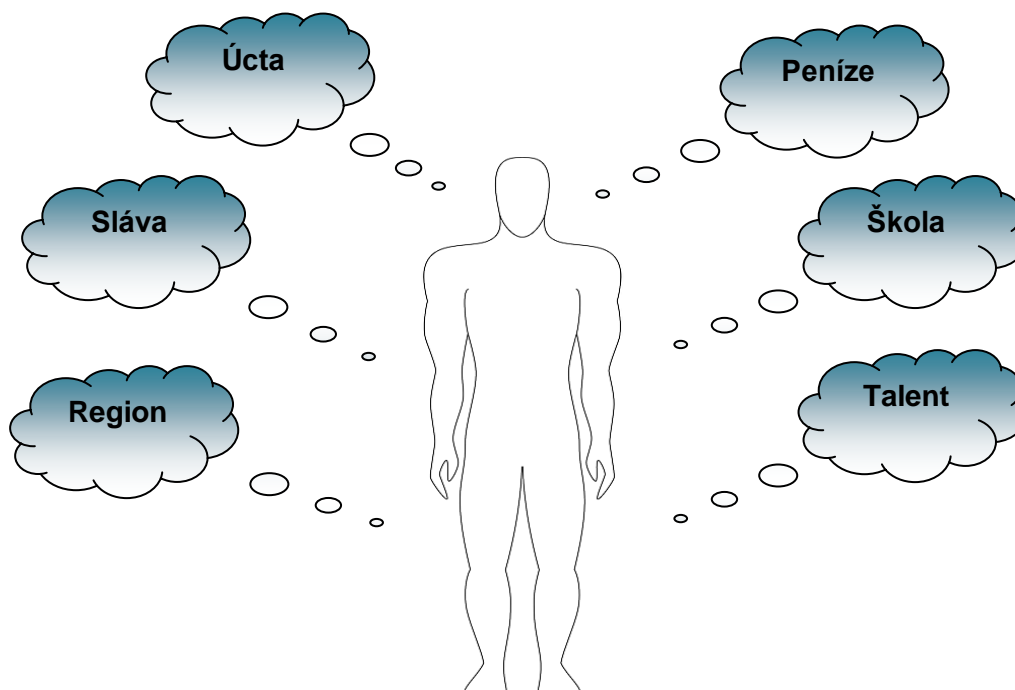
Evokace:

Myšlenková mapa - Žáci si nakreslí na papír obrys postavy a do ní napíší centrální pojem „významná regionální osobnost“, poté žáci píší k postavě další libovolné pojmy i příklady, které podle nich jakkoliv souvisí s hlavním. Pojmy se poté vyhodnotí a shrnou ústně společně s učitelem. Učitel vysvětlí slovo „region, regionální“.

Tato figura se nakreslí také na tabuli a žáci chodí postupně k tabuli, každý si vybere jeden vlastní pojem a připiše ho na společnou postavu, slova se nesmí opakovat. Žáci, kteří měli málo vlastních pojmů, si mezitím dopisují slova z tabule. Myšlenkovou mapu a její obsah nastiňuje vzorový návrh.

(10 min.)

Významná regionální osobnost

Téma hodiny:

1. Otázky na žáky:

Slyšeli jste o některé konkrétní významné osobnosti z vašeho regionu?

Čím vším se může člověk zasloužit o titul „významná osobnost“?

(5 min.)

1. Skupinová práce:

Třída se rozdělí na skupiny (např. při celkovém počtu 25 žáků se utvoří sedm trojic a jedna čtveřice, v menším počtu 12 žáků se utvoří šest dvojic). Každá skupina dostane zpracovanou biografii jedné významné osobnosti Blatenska (celkem 8 životopisů podle kapitoly 1.3. Biografie a přínos vybraných významných osobností Blatenska) spolu s další dostupnou literaturou k dané osobnosti (týká se konkrétně osobnosti Johany z Rožmitálu, rodu Hildprandtů, Jana Evangelisty Purkyně, Jana Pavla Hilleho, Josefa Siblíka, Jana Hály spolu s Janem Mikulášem Hálou, Jaroslava Průchy a Ladislava Stehlíka).

Při menším počtu žáků ve třídě si přebývající biografie rozeberou zdatnější žáci nebo ti, kteří mají biografii první osobnosti v kratším rozsahu. Příslušné materiály skupina prostuduje a vypíše z nich základní informace. Protože výtah informací žákům často působí obtíže, jako částečný návod na výběr pouze nejdůležitějších informací může posloužit zodpovězení návodných stěžejních otázek (viz níže).

Otázky pro zpracování:

- Kdy se daná významná osobnost narodila a kdy zemřela?
- Čím se tato osobnost zabývala? Jaké bylo její zaměření či povolání?
- Kde konkrétně tato osobnost působila?
- Jaké pozůstatky, odkazy a dílo této osobnosti nalezneme v současné době na Blatensku?

2. Skupinová prezentace práce:

Poznámky si připraví každý žák také písemně a poté výsledky své práce jednotlivé skupiny přednesou ostatním spolužákům. Biografie osobností si mohou žáci na konci tematického bloku vystavit ve třídě na nástěnce, za účelem důkladného seznámení se všemi významnými osobnostmi Blatenska a upevnění získaných znalostí i v pozdější době.

V průběhu vypracovávání otázek si postupně všichni žáci prohlédnou a seznámí se také s dostupnými publikacemi s tvorbou některých osobností (literární díla apod.).

(25 min.)

Reflexe:

1. Žáci si do sloupce napíší souhrnný výčet všech významných osobností Blatenska, se kterými se prostřednictvím skupinové práce seznámili. U každého jména vytvoří čtyři kolonky, do kterých vyplní údaje podle předchozích otázek (narození a úmrtí, činnost, působiště, pozůstatky a dílo). Co si žáci nestihli zapamatovat z prezentace spolužáků, doplní v průběhu následující vycházky zaměřené na „vypátrání“ současných upomínek a pozůstatků významných osobností Blatenska.

(5 min.)

Zápis poznámek v sešitě by měl být přibližně v podobě zestručněných vybraných základních informací (podle kapitoly 1.2. Stručný výčet významných osobností Blatenska) nebo učitel může poznámky vytisknout a rozdat žákům nakopírované. Připravené poznámky pro žáky jsou zařazeny v příloze.

Mezipředmětové vztahy: dějepis, literatura.

Potřeby: zpracované životopisy osobností, publikace k osobnostem.

3. vyučovací hodina – praktická ukázka v terénu

Cíl hodiny: Vycházka po městě Blatná žákům názorně ukáže konkrétní upomínky na některé významné osobnosti Blatenska.

Trasa a průběh vycházky:

Předem vytyčená a promyšlená trasa může odhalit žákům někdy nenápadná místa, která úzce a podstatně souvisí s historií města Blatná a jejími významnými osobnostmi. Zážiteková metoda podpoří rychlejší a trvalejší usazení a zapamatování probíraného učiva. Na každém stanovišti stručně společně zopakujeme, co o dané osobnosti víme, popřípadě si žáci zapíší poznámku a zakreslí místo do mapy. V průběhu vycházky bude pořizována fotodokumentace, která bude poté přiložena k diplomové práci.

Vycházka začíná u Sokolovny v Böhmově ulici v Blatné. Zde můžeme zmínit pamětní desku k osvobození za druhé světové války. Vedle budovy Sokola stojí Böhmova vila, což znamená první zastavení u známého pěstitelů růží. Význam budovy je patrný již podle příjmení uvedeného velkými písmeny na domě i z názvu ulice. Nyní zde sídlí veterinární ordinace.

Dále pokračujeme skrze zámeckou oboru k parkovému domu, kde dnes bydlí baronky Josefína a Jana Hildprandtovi. V těsné blízkosti mimo jiného jistě potkáme i krotké daňky a pávy. Cestou parkem si připomeneme Johana z Rožmitálu a bývalý památeční „dub královny Johanky“ v areálu zámeckého parku.

Následuje zastávka přímo na nádvoří zámku Blatná. Zde se zaměříme na rodinu Hildprandtovu, která zámek získala od rodu Serenyiů.

Konkrétně považuji za důležité zmínit Ferdinanda a Františka Hildprandtovy a opět baronky Josefínu a Janu Hildprandtovy. U východu z nádvoří spatříme též pamětní desku Jana Evangelisty Purkyně, který na zámku působil jako vychovatel.

Ze zámku vyjdeme ulicí Na Příkopech a stoupáme vlevo vzhůru k blatenské farnosti, kostelu a věži. Vedle fary se příznačně skví pomník kněze Jana Pavla Hilleho, jež vytvořil sochař Karel Kryška. Hned naproti v rohové budově sídlí Muzeum Josefa Siblika, jehož zásluhy zde zmíníme.

Přejdeme-li cestu a projdeme-li kolem muzea, vedlejší budova pamatuje deskou na osobnost Josefa Kajetána Tyla. Jedná se o restauraci U Bílého lva. Ten sice nebyl blatenským rodákem, ale s městem je nepochybně spjat.

Nyní se nacházíme na náměstí Míru, jdeme dále rovně, okolo mariánského sloupu až k sídlišti Nad Lomnicí.

Obejdeme část sídliště a u silnice se tyčí relativně nový pomník hudebníka Františka Simandla taktéž od Karla Kryšky. Pomník má navíc z boku ještě jednu malou pamětní desku. V těsné blízkosti se nachází starý hřbitov, kde jsou pohřbeny asi tři známé osobnosti (Jan Pavel Hille, hudebník a učitel Josef Martinovský a Jan Pravoslav Koubek). Pokud to časová rezerva dovolí, prohlídka náhrobků rozšíří znalosti a celkový obzor probíraného tématu.

Odtud se přesuneme postranní uličkou vpravo k základní škole J. A. Komenského. Budova sama o sobě je historickou památkou Blatné a v souvislosti se vzděláváním je vhodné zmínit učitele Jaroslava Průchu.

Od školy pokračujeme směrem k třídě J. P. Koubka a jak už jméno ulice napovídá, v této části města upozorníme na profesora a jazykovědce Jana Pravoslava Koubka. Jeho pamětní deska se nachází na budově vpravo, ve „spodní“ části ulice. Vedlejší dům se pyšní bustou pěvce Karla Strakatého.

V tuto chvíli se blížíme ke konci společné vycházky. Popojdeme ke kašně, vedle níž již desítky let leží tradiční ozdoba „města růží“, tedy kamenné růže, jinak řečeno „blatenské královny“, v nadživotní velikosti podle návrhu architekta Jana Rampicha. Vedle této originální dekorace čeká poslední zastávka celého „putování“ věnovaná malíři Janu Hálovi a jeho synovi Janu Mikuláši Hálovi. Hálova busta a pamětní deska visí na budově bývalé spořitelny, kde kdysi stával jeho rodný domek.

(cca 45 min.)

Reflexe:

Vyhodnocení vyplněných map a případné opakování, co žáci na kterých místech viděli.

Mezipředmětové vztahy: zeměpis, dějepis.

Potřeby: plánky města Blatná, fotoaparát.

4. vyučovací hodina

Cíl hodiny: Shrnout, zopakovat a uzavřít celý tematický blok a ověřit získané znalosti žáků.

Evokace:

Učitel naváže na dojmy a průběh uskutečněné vycházky. Každý žák se nyní může vyjádřit se svými pocity a zážitky.

(10 min.)

Téma hodiny:

1. Před zadáním testu proběhne v případě potřeby rychlé zopakování významných osobností Blatenska formou namátkových otázek na žáky.

(15 min.)

2. Učitel rozdává žákům předem připravený a nakopírovaný test (viz seznam příloh) za účelem zjištění a ověření získaných znalostí žáků. Je nutné, aby pokládané otázky byly vždy jednoznačně, jasně a zřetelně formulovány. Všichni žáci musí mít při vyplňování testu zajištěny stejné podmínky z důvodu objektivního výsledku práce.

V úkolu č. 5 je v testu malá „zálužnost“ na přemýšlení. J. K. Tyl patří ke dvěma pojmům. V případě, že žáci nepřidají osobnost k oběma slovům, ale jen k jednomu, není to chyba se ztrátou bodu, zde lze získat jen bonusový bod.

(15 min.)

Reflexe:

Učitel by měl žáky informovat se systémem bodování testu a následným hodnocením v podobě klasického známkování 1-5. (5 min.)

Potřeby: nakopírované testy pro žáky.

2.2. Vícedenní výukový program na téma Významné osobnosti Blatenska

1. vyučovací hodina

Cíl hodiny: Žáci by si měli uvědomit, co je v životě významné a proč.

Evokace:

Po úvodních formálních náležitostech seznámí učitel žáky se smyslem a rozvržením výukového programu za účelem ucelené představy o tematickém bloku.

Následně učitel pustí žákům audio nahrávku s písní Jaroslava Uhlíře a Zdeňka Svěráka - Není nutno. V tomto případě je vhodnější varianta pouze v audio formátu, neboť žáci zapojí více sluchové vnímání a soustředí se na obsah textu, pokud by byla použita komplexnější video ukázka z filmu Tři veteráni, patrně by cíl aktivity nebyl zcela naplněn a pozornost žáků by se roztříštila.

Tato evokační aktivita navede žáky k následujícímu úkolu.

(10 min.)

Téma hodiny:

1. Žáci si předepíší na papír dva sloupce a do nich vymyslí vlastní příklady, co je podle nich důležité a co není. Výsledky práce se společně s učitelem ústně vyhodnotí, žáci by měli zdůraznit právě morální hodnoty. Navržená tabulka může vypadat např. takto:

JE DŮLEŽITÉ:	NENÍ DŮLEŽITÉ:
zdraví	přepych
láska	auta
rodina	vily
přátelé	bazény
škola	elektronika
vzdělání	peníze?

(5 min.)

2. Žáci se přesunou do zadní části třídy a posadí se do kruhu, toto uskupení navodí intimnější atmosféru. Před začátkem aktivity je potřeba zdůraznit pravidla komunitního kruhu, která budou všichni účastníci bez výjimky dodržovat.

Žáci přečtou ukázkou z knihy *Malý princ* od Antoina de Saint-Exupéryho, konkrétně kapitolu XXI s názvem Liška.

Učitel žáky z důvodu udržení větší pozornosti sám vyvolává nebo jsou vybráni dva zdatní čtenáři, kteří si rozdělí role lišky a malého prince a předčítají ostatním spolužákům své pasáže.

Tento způsob čtení je velmi vhodný právě pro vybranou kapitolu, protože je složena vesměs z promluv postav a jejich přímé řeči. Text je poměrně dlouhý, role mohou být tedy přiděleny více žákům a v průběhu četby se vystřídají.

Při čtení je potřeba sledovat, zda žáci textu dobře rozumějí a případné nejasnosti vysvětlit. Kniha *Malý princ* je pro žáky ve věku dvanácti a třinácti let většinou hůře srozumitelná z hlediska obsažených myšlenek, tomu by měl tedy učitel přizpůsobit svůj přístup. Po přečtení ukázky žáci shrnou společně s učitelem obsah a význam textu.

(20 min.)

Reflexe:

Učitel rozdá všem žákům pracovní list č. 1., který žáci vypracují. Pracovní list tematicky navazuje na přečtenou ukázkou. Pozornost se zaměří především na známý Exupéryho citát: „*Správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné.*“. Žáci se pokusí výrok sami vysvětlit, vyjádří své názory, pocity a celkové dojmy z přečteného textu.

Ve zbývajícím čase mohou žáci případně zopakovat a shrnout, co v životě člověka je a není důležité.

(10 min.)

Mezipředmětové vztahy: hudební výchova, literární výchova, výtvarná výchova.

Potřeby: audio přehrávač (počítač), nahrávka, nakopírovaný text literární ukázky, nakopírované pracovní listy.

2. vyučovací hodina

Cíl hodiny: Žáci se seznámí s významnými osobnostmi regionu Blatenska.

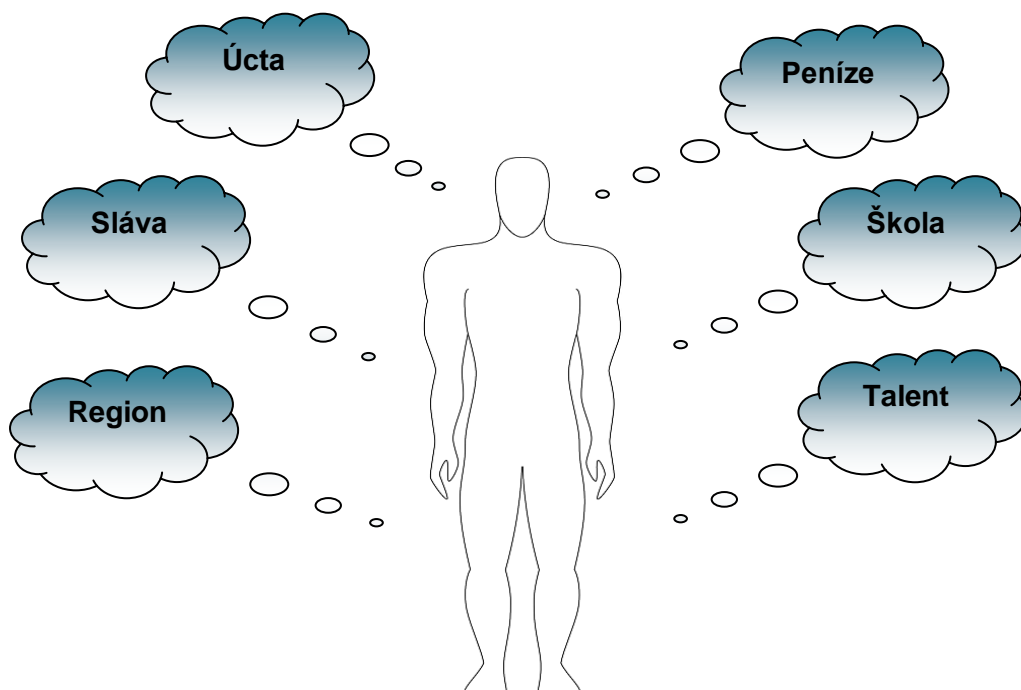
Evokace:

Myšlenková mapa - Žáci si nakreslí na papír obrys postavy a do ní napíší centrální pojem „významná regionální osobnost“, poté žáci píší k postavě další libovolné pojmy i příklady, které podle nich jakkoliv souvisí s hlavním. Pojmy se poté vyhodnotí a shrnou ústně společně s učitelem. Učitel vysvětlí slovo „region, regionální“.

Tato figura se nakreslí také na tabuli a žáci chodí postupně k tabuli, každý si vybere jeden vlastní pojem a připiše ho na společnou postavu, slova se nesmí opakovat. Žáci, kteří měli málo vlastních pojmů, si mezitím dopisují slova z tabule. Myšlenkovou mapu a její obsah nastiňuje vzorový návrh.

(10 min.)

Významná regionální osobnost

Téma hodiny:

1. Otázky na žáky:

Slyšeli jste o některé konkrétní významné osobnosti z vašeho regionu?

Čím vším se může člověk zasloužit o titul „významná osobnost“?

(5 min.)

2. Skupinová práce:

Třída se rozdělí na skupiny (např. při celkovém počtu 25 žáků se utvoří sedm trojic a jedna čtveřice, v menším počtu 12 žáků se utvoří šest dvojic). Každá skupina dostane zpracovanou biografii jedné významné osobnosti Blatenska (celkem 8 životopisů podle kapitoly 1.3. Biografie a přínos vybraných významných osobností Blatenska) spolu s další dostupnou literaturou k dané osobnosti (týká se konkrétně osobnosti Johany z Rožmitálu, rodu Hildprandtů, Jana Evangelisty Purkyně, Jana Pavla Hilleho, Josefa Siblíka, Jana Hály spolu s Janem Mikulášem Hálou, Jaroslava Průchy a Ladislava Stehlíka).

Při menším počtu žáků ve třídě si přebývající biografie rozeberou zdatnější žáci nebo ti, kteří mají biografii první osobnosti v kratším rozsahu. Příslušné materiály skupina prostuduje a vypíše z nich základní informace. Protože výtah informací žákům často působí obtíže, jako částečný návod na výběr pouze nejdůležitějších informací může posloužit zodpovězení návodných stěžejních otázek (viz níže).

Otázky pro zpracování:

- Kdy se daná významná osobnost narodila a kdy zemřela?
- Čím se tato osobnost zabývala? Jaké bylo její zaměření či povolání?
- Kde konkrétně tato osobnost působila?
- Jaké pozůstatky, odkazy a dílo této osobnosti nalezneme v současné době na Blatensku?

(25 min.)

Reflexe:

1. Dokončení rozdělané práce. V průběhu si postupně všichni žáci prohlédnou a seznámí se také s dostupnými publikacemi s tvorbou některých osobností (literární díla apod.).
2. Shrnutí a zopakování instrukcí pro další práci, ujasnění zadání, zodpovězení dotazů, organizační a technická pomoc pedagoga apod.

(5 min.)

Mezipředmětové vztahy: dějepis, literatura.

Potřeby: zpracované životopisy osobností, publikace k osobnostem.

3. a 4. vyučovací hodina – informatika a prezentace

Cíl hodiny: Seznámení s programem Microsoft Office PowerPoint, tvorba prezentací k tématu *Významné osobnosti Blatenska* a následná prezentace výsledků skupinové práce.

Evokace:

Stručné seznámení s programem Microsoft Office PowerPoint a jeho základními funkcemi a možnostmi.

(15 min.)

Téma hodiny:

1. Tyto dvě hodiny proběhnou v počítačové učebně s data-projektorem.
U vícedenního projektu připraví žáci navíc z předem připravených a zpracovaných biografí ve dvou spojených hodinách informatiky prezentace v programu Microsoft Office PowerPoint, které budou obsahovat nejdůležitější informace a portréty zadaných významných osobností.

Při vyhledávání obrázků a doplňujících informací žáci zapojí rovněž vyhledávání na internetu. Učitel zdůrazní nutnost uvedení všech použitých zdrojů.

(30 min.)

2. Presentace výsledků skupinové práce s použitím data-projektoru:

Pomocí prezentací představí jednotlivé skupiny ostatním spolužákům připravené medailony významných osobností Blatenska.

V průběhu prezentací probíhá zároveň zápis poznámek do sešitu v podobě zestručněných vybraných základních informací (podle kapitoly 1.2. Stručný výčet významných osobností Blatenska) nebo učitel může poznámky vytisknout a rozdat žákům nakopírované. Připravené poznámky pro žáky jsou zařazeny v příloze. Pro účel diplomové práce byli žáci se svými prezentacemi vyfotografováni (vybrané pořízené fotografie viz seznam příloh).

(40 min.)

Biografie osobností si mohou žáci na konci tematického bloku vystavit ve třídě na nástěnkou, za účelem důkladného seznámení se všemi významnými osobnostmi Blatenska a upevnění získaných znalostí i v pozdější době.

Reflexe:

Skupiny mohou hlasovat, která z prezentací byla podle nich nejzdařilejší a nejvíce je oslovila.

(5 min.)

Mezipředmětové vztahy: dějepis, literatura, informatika.

Potřeby: počítačová učebna, program Microsoft Office PowerPoint, internet, zpracované životopisy osobností, publikace k osobnostem, data-projektor, fotoaparát.

5. vyučovací hodina – praktická ukázka v terénu

Cíl hodiny: Vycházka po městě Blatná žákům názorně ukáže konkrétní upomínky na některé významné osobnosti Blatenska.

Evokace:

Před vycházkou každý žák dostane orientační mapu Blatné. Do ní zakreslí v průběhu vycházky místa související s osobnostmi, např. kde se nachází pamětní deska, busta, socha, působiště, hrob apod.

Pro lepší přehlednost budou žáci vpisovat do mapy pouze zkratky jmen jednotlivých osobností. Místa, která jsou žákům známa již nyní, mohou označit předem.

Z důvodu dalšího psaní poznámek při vycházce si s sebou žáci musí vzít psací potřeby a tvrdší podložku na psaní.

Trasa a průběh vycházky:

Předem vytyčená a promyšlená trasa může odhalit žákům někdy nenápadná místa, která úzce a podstatně souvisí s historií města Blatná a jejími významnými osobnostmi. Zážiteková metoda podpoří rychlejší a trvalejší usazení a zapamatování probíraného učiva. Na každém stanovišti stručně společně zopakujeme, co o dané osobnosti víme, popřípadě si žáci zapíší poznámku a zakreslí místo do mapy. V průběhu vycházky bude pořízena fotodokumentace, která bude poté přiložena k diplomové práci.

Vycházka začíná u Sokolovny v Böhmově ulici v Blatné. Zde můžeme zmínit pamětní desku k osvobození za druhé světové války. Vedle budovy Sokola stojí Böhmova vila, což znamená první zastavení u známého pěstitelů růží. Význam budovy je patrný již podle příjmení uvedeného velkými písmeny na domě i z názvu ulice. Nyní zde sídlí veterinární ordinace.

Dále pokračujeme skrze zámeckou oboru k parkovému domu, kde dnes bydlí baronky Josefína a Jana Hildprandtovi. V těsné blízkosti mimo jiného jistě potkáme i krotké daňky a pávy. Cestou parkem si připomeneme Johana z Rožmitálu a bývalý památeční „dub královny Johanky“ v areálu zámeckého parku.

Následuje zastávka přímo na nádvoří zámku Blatná. Zde se zaměříme na rodinu Hildprandtovu, která zámek získala od rodu Serenyiů. Konkrétně považují za důležité zmínit Ferdinanda a Františka Hildprandtovy a opět baronky Josefinu a Janu Hildprandtovy. U východu z nádvoří spatříme též pamětní desku Jana Evangelisty Purkyně, který na zámku působil jako vychovatel.

Ze zámku vyjdeme ulicí Na Příkopech a stoupáme vlevo vzhůru k blatenské farnosti, kostelu a věži. Vedle fary se příznačně skví pomník kněze Jana Pavla Hilleho, jež vytvořil sochař Karel Kryška. Hned naproti v rohové budově sídlí Muzeum Josefa Siblika, jehož zásluhy zde zmíníme.

Přejdeme-li cestu a projdeme-li kolem muzea, vedlejší budova pamatuje deskou na osobnost Josefa Kajetána Tyla. Jedná se o restauraci U Bílého lva. Ten sice nebyl blatenským rodákem, ale s městem je nepochybně spjat.

Nyní se nacházíme na náměstí Míru, jdeme dále rovně, okolo mariánského sloupu až k sídlišti Nad Lomnicí. Obejdeme část sídliště a u silnice se tyčí relativně nový pomník hudebníka Františka Simandla taktéž od Karla Kryšky. Pomník má navíc z boku ještě jednu malou pamětní desku. V těsné blízkosti se nachází starý hřbitov, kde jsou pohřbeny asi tři známé osobnosti (Jan Pavel Hille, hudebník a učitel Josef Martinovský a Jan Pravoslav Koubek). Pokud to časová rezerva dovolí, prohlídka náhrobků rozšíří znalosti a celkový obzor probíraného tématu.

Odtud se přesuneme postranní uličkou vpravo k základní škole J. A. Komenského. Budova sama o sobě je historickou památkou Blatné a v souvislosti se vzděláváním je vhodné zmínit učitele Jaroslava Průchu.

Od školy pokračujeme směrem k třídě J. P. Koubka a jak už jméno ulice napovídá, v této části města upozorníme na profesora a jazykovědce Jana Pravoslava Koubka. Jeho pamětní deska se nachází na budově vpravo, ve „spodní“ části ulice. Vedlejší dům se pyšní bustou pěvce Karla Strakatého.

V tuto chvíli se blížíme ke konci společné vycházky. Popojdeme ke kašně, vedle níž již desítky let leží tradiční ozdoba „města růží“, tedy kamenné růže, jinak řečeno „blatenské královny“, v nadživotní velikosti podle návrhu architekta Jana Rampicha. Vedle této originální dekorace čeká poslední zastávka celého „putování“ věnovaná malíři Janu Hálovi a jeho synovi Janu Mikuláši Hálovi. Hálova busta a pamětní deska visí na budově bývalé spořitelny, kde kdysi stával jeho rodný domek.

(cca 45 min.)

Mezipředmětové vztahy: zeměpis, dějepis.

Potřeby: plánky města Blatná, fotoaparát.

6. vyučovací hodina

Cíl hodiny: Shrnout, zopakovat a uzavřít celý tematický blok a ověřit získané znalosti žáků.

Evokace:

Učitel naváže na dojmy a průběh uskutečněné vycházky. Každý žák se nyní může vyjádřit se svými pocity a zážitky. (10 min.)

Téma hodiny:

1. Před zadáním testu proběhne v případě potřeby rychlé zopakování významných osobností Blatenska formou namátkových otázek na žáky.

(15 min.)

3. Učitel rozdá žákům předem připravený a nakopírovaný test (viz seznam příloh) za účelem zjištění a ověření získaných znalostí žáků. Je nutné, aby pokládané otázky byly vždy jednoznačně, jasně a zřetelně formulovány. Všichni žáci musí mít při vyplňování testu zajištěny stejné podmínky z důvodu objektivního výsledku práce.

V úkolu č. 5 je v testu malá „základnost“ na přemýšlení. J. K. Tyl patří ke dvěma pojmy. V případě, že žáci nepřidají osobnost k oběma slovům, ale jen k jednomu, není to chyba se ztrátou bodu, zde lze získat jen bonusový bod.

2.

(15 min.)

Reflexe:

Učitel by měl žáky informovat se systémem bodování testu a následným hodnocením v podobě klasického známkování 1-5.

(5 min.)

Potřeby: nakopírované testy pro žáky.

Další náměty k výuce:

1. Žáci by mohli dodatečně při hodině výtvarné výchovy ztvárnit výjev z vycházky po městě nebo přímo portrét jedné vybrané významné osobnosti Blatenska.
2. Při hodině literatury nebo hudební výchovy mohou žáci složit „oslavnu ódu“ na vybranou osobnost, která je zaujala.
3. Bylo by vhodné uspořádat pro žáky besedu s některou současnou významnou osobností Blatenska (např. malířem, sochařem, historikem apod.).

2.3. Zhodnocení aplikace jednodenního výukového programu v praxi

Výukový program na téma *Významné osobnosti Blatenska* podle výše navržených vyučovacích hodin jsem uskutečnila v měsíci dubnu 2013 zároveň na dvou základních školách kvůli možnému srovnání. První škola J. A. Komenského sídlí v Blatné, zde se projekt týkal třídy 6. B, která čítá 25 žáků (15 chlapců a 10 dívek). Ze souvislé praxe, kterou jsem zde absolvovala, mi již bylo známo, že třída je velice živá, neklidná a žáci jen s obtížemi udrží pozornost. Na všech hodinách mě doprovázela paní učitelka Vanduchová, která již řadu let vyučuje na škole občanskou výchovu a poskytovala mi své rady a doporučení. Výuka probíhala v klasické třídě s běžnou tabulí.

Původní plán, že projekt proběhne v jednom dni v rámci třech či čtyřech hodin, bylo z organizačních důvodů nutno mírně pozměnit. Nejprve se tedy uskutečnily dvě spojené hodiny, poté proběhla samostatně vycházka a ve čtvrté hodině následovalo opakování a zápis poznámek. Test žáci napsali na začátku jiné hodiny, byl jim podle mých pokynů zadán a poté mnou vyhodnocen. Všechny vyplněné úkoly, cvičení, pracovní listy, testy, mapy, apod. jsou nascanované a uloženy na připojeném CD.

Sestavení hodin postupuje z důvodu postupné návaznosti od obecného ke konkrétnímu a každá hodina je postavena na třídním systému kritického myšlení (E-U-R), což je v dnešní době hodnoceno jako jedna z nejprospěšnějších výukových metod.

V první hodině jsem nejprve žáky obecně seznámila s organizačními záležitostmi a se stručným nástinem průběhu celého výukového bloku. Jako evokační aktivitu jsem zvolila audioukázku písně „*Není nutno*“ puštěnou z notebooku, žáci veselou píseň přivítali poměrně nadšeně. Poté bez obtíží v rychlosti vytvořili tabulku a uvedli vlastní názor, co je a není důležité. Odpovědi byly téměř totožné s mými příklady. Nyní bylo potřeba přejít do zadní části třídy, odsunout lavice bokem a utvořit v prázdném prostoru ze židlí kruh. Poté, co třída usadila, čtyři zdatní dobrovolníci dostali předtištěný text ukázky z knihy *Malý princ* a rozdělili si roli lišky a malého prince. Protože text byl delší, v polovině se dvojice vystřídaly. Ostatní žáci zatím poslouchali. Následovalo vysvětlení a zopakování příběhu. Někteří žáci již knihu znali z dřívější doby. Nakonec jsme se zaměřili na známý výrok „*Správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné.*“ a společně se ho pokusili vysvětlit.

Na závěr této hodiny dostali žáci nakopírovaný pracovní list s obrázkem Malého prince, ten si vybarvili a pokusili se samostatně zodpovědět otázku (vysvětlit citát). Obrázek se žákům líbil, a protože většina z nich tuto postavu dosud neznala, mohli při jeho vybarvování zapojit libovolně fantazii. Při vypracování úkolu nenastal žádný problém, neboť jsme si ukázkou před tím důkladně rozebrali. Tímto jsme uzavřeli hodinu a naplnili tak cíl, uvědomit si, co je v životě člověka důležité. Žáci museli dobře poslouchat a soustředit se při čtení svých spolužáků, aby mohli pracovat dále, mohli také projevit svůj názor a zapojit kreativitu. Všichni komunikovali velice ochotně.

Po této hodině následovala další, zaměřená již na významné osobnosti Blatenska. První evokační aktivitou byla myšlenková mapa. Žáci si nakreslili siluetu postavy a vymýšleli libovolná slova související s pojmem „významná regionální osobnost“. Překvapivě padaly zajímavé, velice různorodé návrhy, které se jen vzdáleně shodovaly s mými typově navrženými náměty. Když jsem se ale zeptala na konkrétní regionální významnou osobnost, žáci nevěděli. Po delší chvíli a s nápovědou si nakonec vzpomněli na rodáka Karla Strakatého a Josefa Kajetána Tyla. V tuto chvíli přichází na řadu hlavní náplň hodiny. Žáci se rozdělili do skupin (při počtu 25 žáků utvořili 8 trojic a 1 čtveřici). Každá skupina obdržela stručně zpracovaný životopis jedné osobnosti (viz kapitola *Biografie a přínos vybraných významných osobností Blatenska*). Aby vyšel různý životopis osobnosti pro každou skupinu, dostali žáci k dispozici další publikace s biografii a zadanou osobnost z výčtu v kapitole *Stručný výčet významných osobností Blatenska*. Muselo dojít ke změně konceptu hodiny, neboť žáci stihli jen zběžně prohlédnout materiály a rozdělit si práci. Zpracování biografii tedy připadlo jako domácí úkol, žáci si měli připravit na příští hodinu krátké referáty a představit danou osobnost ostatním.

Další hodinu následujícího týdne se uskutečnila vycházka za pamětními pozůstalostmi významných osobností. Trasa byla předem vhodně promyšlena, osvědčila se a žáky očividně bavila. Zastavili jsme se u každé pamětní desky, busty, domu apod. a pověděli si základní informace. Vycházka měla z celého výukového bloku největší úspěch.

Další týden měla původně proběhnout závěrečná hodina s napsáním testu, ale paní učitelkou Vanduchovou mi bylo doporučeno opakování a kompletní shrnutí. Žáci si měli přinést své referáty, ale několik dětí chybělo a výstup by tedy byl jen částečný. Většina dětí si svůj výstup připravila jen zvýrazněním důležitých poznámek v textu s životopisem, který předtím dostali. Dva referáty byly zpracovány odpovídajícím způsobem, proto 5 žáků, kteří prokázali pečlivou přípravu, získali známku 1.

Jako evokaci pro zopakování a připomenutí vycházky jsem žákům rozdala plánky města Blatná získané z Regionálního informačního a mapového turistického centra Blatná. Do nich měli zakreslit všechna místa, kde se v průběhu vycházky setkali s upomínkou na významnou osobnost. Orientace v mapě dělala některým žákům mírně potíže. Poté jsem nadepsala na tabuli výčet všech jmen a žáci si ke každému napsali pár základních řádek (viz příloha s poznámkami pro žáky). Nejprve jsem si vždy na danou osobnost zeptala třídy a informace jsme společně s referující skupinou dali dohromady, poté si je žáci zapsali. Tři neaktivnější žáci (2 dívky a 1 chlapec), kteří znali správnou odpověď téměř na každou otázku, byli nakonec odměněni známkou jedna. Žáci byli velice neklidní a pravděpodobně ne všichni si, dle mého názoru, dostatečně zopakovali probranou látku.

Poslední částí projektu byl závěrečný opakovací test, který žáci vyplnili v rámci jiného předmětu na začátku hodiny. Podle mých pokynů jim byl zadán vyučující daného předmětu. Na práci měli žáci 15 - 20 min. Testy jsem si vyzvedla a vyhodnotila.

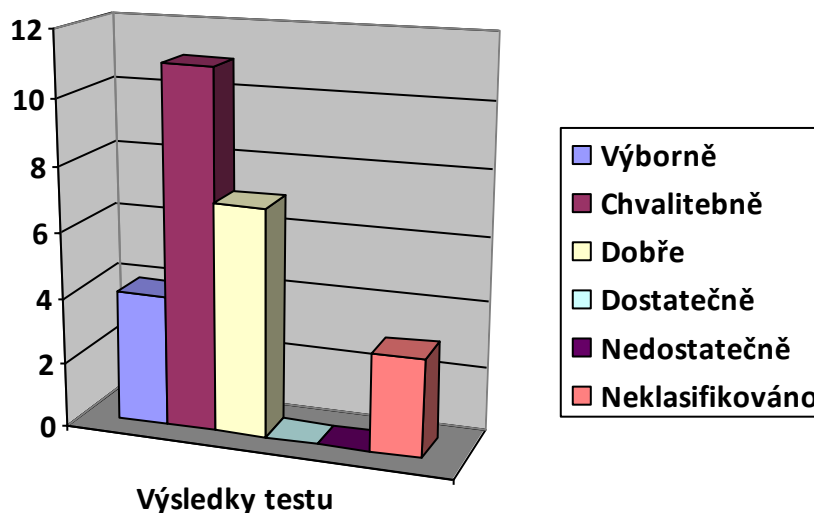
Otázky v testu byly dle mého soudu poměrně snadné a adekvátní, nevyskytlo se zde nic, o čem bychom s žáky nemluvili. V otázce Původně jsem očekávala lepší výsledky a horší známky přičítám nepozornosti žáků. Žáci možná nepřičítali výukovému programu v případě mého krátkého působení takovou váhu nebo je dostatečně neoslovil, avšak podle vyhodnocení volných odpovědí v druhé části testu hodnotila většina žáků projekt pozitivně, především vycházku a to, že si z hodin si odnesli nové poznatky a informace.

Známky jsem udělila i žákům, kteří se jedné hodiny z projektu nezúčastnili, protože v průběhu dvou týdnů si informace mohli doplnit, ale nechala jsem na uvážení paní učitelky Vanduchové, zda jim známku do celkové klasifikace k sobě započte. 3 žáci nebyli přítomni při psaní testu. Bodové rozhraní určilo, že za každou špatnou odpověď je ztráta 1 bodu, za každý strhnutý bod je pak $\frac{1}{4}$ stupně známky dolů. Bodové rozmezí bylo odstupňováno také procentuelně.

Body	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4-0
Známka	1	1-	1/2	2	2-	2/3	3	3-	3/4	4	4-	4/5	5
%	100	95	90	80	75	70	60	55	50	45	40	30	25

Následující graf představuje celkovou úspěšnost v testu všech 22 zúčastněných žáků. Pod celými známkami jsou zahrnuty i známky půlené a s minusem. Bonusový bod za připojení J. K. Tyla ke dvěma pojmům nikdo z žáků nezískal. Naskenované kopie testů jsou součástí CD této diplomové práce.

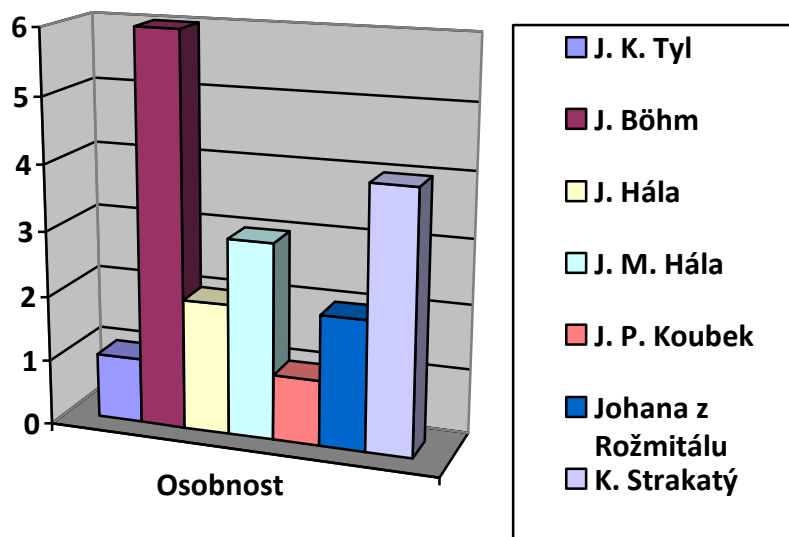
Výsledky testu na Základní škole J. A. Komenského Blatná:

Obrázek 1 - Výsledky testu na ZŠ J. A. K. Blatná

Graf představuje výsledky první ze tří volných odpovědí, kdy měli žáci vybrat jednu významnou osobnost Blatenska, která je nejvíce zaujala a svou odpověď zdůvodnit.

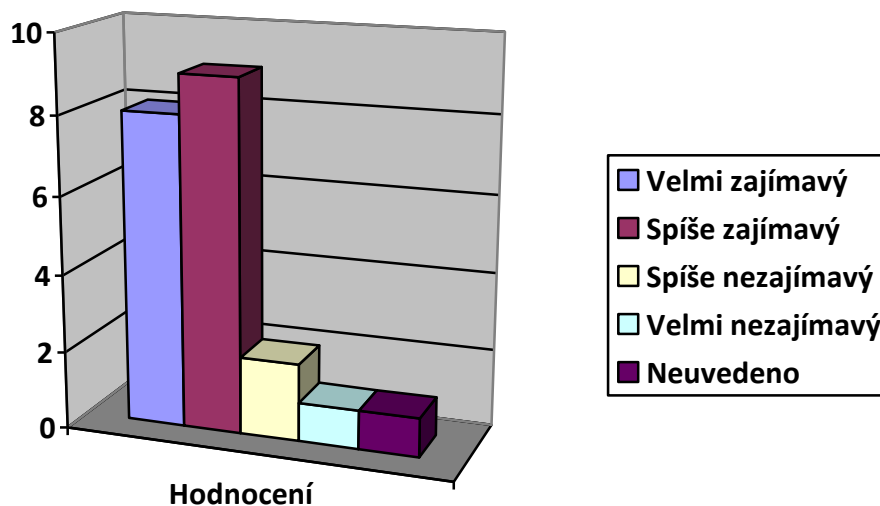
Nejoblíbenější významná osobnost Blatenska na ZŠ J. A. K. Blatná:

Obrázek 2 - Nejoblíbenější významná osobnost Blatenska na ZŠ J. A. K. Blatná

Tento graf představuje výsledky druhé ze tří volných odpovědí, kdy měli žáci vybrat jednu z možností, jak hodnotí celý výukový blok na téma *Významné osobnosti Blatenska*.

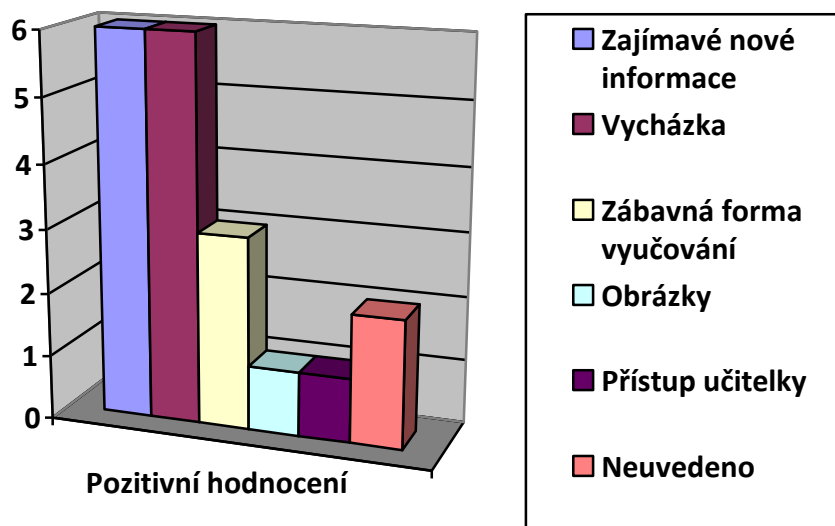
Hodnocení výukového programu na ZŠ J. A. K. Blatná:

Obrázek 3 - Hodnocení výukového programu na ZŠ J. A. K. Blatná

V tomto grafu je znázorněna třetí volená odpověď z testu, žáci měli říci, co konkrétně se jim na výukovém bloku líbilo a proč. Objevily se tyto odpovědi.

Pozitiva výukového programu na ZŠ J. A. K. Blatná:

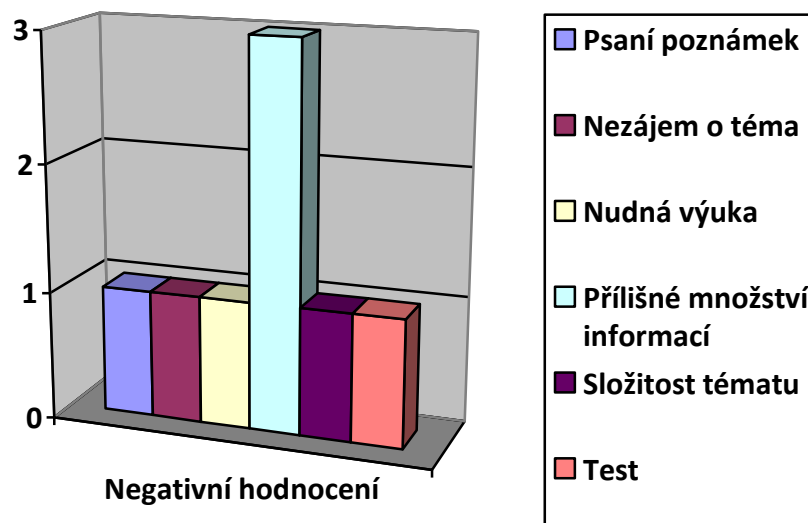

Obrázek 4 - Pozitiva výukového programu na ZŠ J. A. K. Blatná

V grafu je znázorněna poslední volená odpověď z testu, žáci měli říci, co konkrétně se jim na výukovém bloku případně nelíbilo a proč. Negativní postřeh z projektu uvedli jen někteří žáci. Objevily se tyto odpovědi.

Negativa výukového programu na ZŠ J. A. K. Blatná:

Obrázek 5 - Negativa výukového programu na ZŠ J. A. K. Blatná

2.4. Zhodnocení aplikace vícedenního výukového programu v praxi

Základní škola a Mateřská škola T. G. Masaryka Sedlice je druhou školou, kde byl výukový program k tématu *Významné osobnosti Blatenska* realizován. Škola sídlí v Sedlici, v malém městě ležícím 8 km od Blatné. Zde byl projekt zařazen 7. třídy o celkovém počtu 12 žáků (6 chlapců a 6 dívek). Třídu znám ze své osobní praxe několik měsíců a s žáky se pracuje velice dobře, rádi spolupracují a zapojují se do výuky. Výukový projekt jsem s dětmi prováděla sama, z technických důvodů nebyl stálý dohled dalšího pedagoga možný. Vše jsem ale předem konzultovala s výchovnou poradkyní Mgr. Jitkou Kovalčíkovou a ostatními pedagogy. Výuka probíhala v klasické třídě s běžnou tabulí, hodiny se zařazením tvorby prezentací na počítačích a následná prezentace skupinové práce probíhaly v učebně výpočetní techniky.

Nejprve proběhly dvě spojené hodiny, poté proběhly dvě spojené hodiny s využitím informačních technologií. Následovala cesta do Blatné a samostatná vycházka. V závěrečné šesté hodině následoval opakovací test, který byl poté mnou vyhodnocen. Všechny vyplněné úkoly, cvičení, pracovní listy, testy, mapy, apod. jsou nascanované a uloženy na připojeném CD.

První hodina je koncipována stejně jako u jednodenního programu. Oproti žákům z blatenské základní školy měli žáci z dřívějších hodin literární výchovy hlubší znalosti o knize *Malý princ*. Možná z tohoto důvodu nebyli žáci do práce tolik „zapálení“. Zadané úkoly splnili bez problémů.

Při druhé hodině byli sedličtí žáci mírně pohotovější při tvorbě myšlenkové mapy se siluetou postavy. Dále se žáci rozdělili do skupin a převzali materiály ke zpracování stručné biografie. Tento den bylo přítomno 10 žáků z 12. Vzniklo tak 5 dvojic. Tři skupiny dostali ke zpracování životopis dvou osobností. V tuto chvíli všichni začali ve zbývajícím čase pracovat na výtahu informací. Práce byla zadána jako domácí úkol s tím, že v příštích hodinách informačních technologií budou žáci přepisovat vybrané informace na počítači do prezentace v programu Microsoft Office PowerPoint.

Ve spojených dvou hodinách výpočetní techniky bylo úkolem žáků vytvořit prezentaci a představit konkrétní významnou osobnost Blatenska ostatním. Nejprve bylo potřeba žáky seznámit se základními funkcemi programu, neboť se s ním dosud nesetkali.

Práce s počítačem žáky velice bavila a ocenili práci s novým programem, rychle se v něm zorientovali a podali slušný grafický výkon. Žáci, kteří v předchozích hodinách neměli zadanou osobnost a pracovní skupinu, se přiřadili dodatečně, v rychlosti se seznámili se zpracovanými informacemi ostatních členů skupiny a spolupracovali na vytváření prezentace. Jako problematický se jevil u některých žáků výběr základních nejdůležitějších informací, zaměřovali se na nepodstatné detaily.

Následující prezentování skupinové práce probíhalo bez komplikací. Žáci ve stručnosti představili připravenou osobnost. Při výstupu žáci četli informace z prezentace promítnuté data-projektorem, jen těžce zobecňovali informace a formulovali je vlastními slovy. Při prezentaci byli žáci vyfotografováni. Fotografie jsou přiloženy na CD k diplomové práci ve složce pojmenované „Fotografie“ spolu s fotografiemi z vycházky v Blatné. Po každé prezentaci žáci společně s učitelem zopakovali a shrnuli získané informace a zapsali si je do sešitu (viz příloha s poznámkami pro žáky).

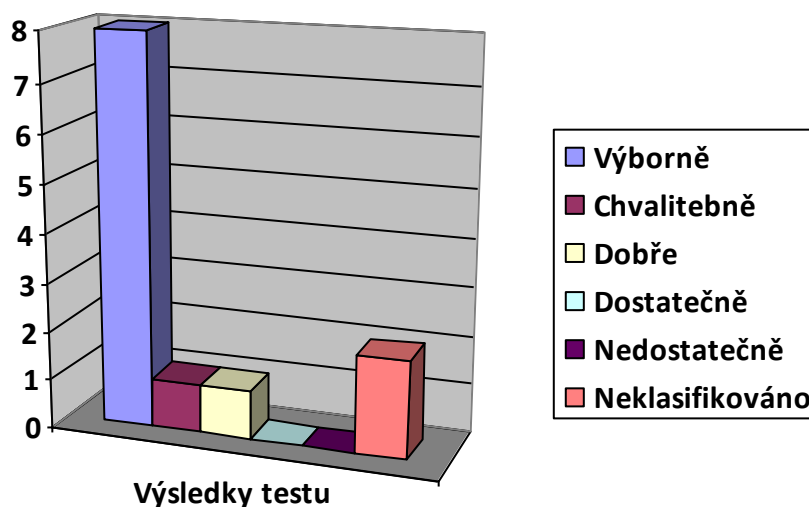
S časovým předstihem jsem zorganizovala cestu autobusem do Blatné, abychom zde uskutečnili vycházku po pozůstatcích významných osobností Blatenska. Před odjezdem museli být včas informováni rodiče žáků, ti museli přinést podepsanou zprávu v žákovských knížkách, zároveň tuto akci musel schválit a potvrdit pan ředitel. Vycházky se zúčastnilo 11 žáků se dvěma pedagogy. Žáci na začátku obdrželi plánky města Blatná a cestou zakreslovali místa, kde jsme se setkali s pomníkem, pamětní deskou, bustou, budovou související s významnou osobností apod. U každé pozůstalosti probíhalo rychlé opakování, které žáci poměrně dobře zvládali, neboť měli osobnosti v čerstvé paměti z prezentací. Vše proběhlo bez komplikací, jen někteří chlapci protestovali při společném fotografování před branou zámku Blatná. Pro velmi slunečné a teplé počasí se vycházka jevila některým žákům náročnější, ale myslím, že přivítali příjemnou změnu ve výuce s nadšením. Praktická ukázka tzv. „v terénu“ navíc trvaleji usadí získané informace.

Při poslední závěrečné šesté hodině měli žáci prostor na vyjádření dojmů z výletu do Blatné a na případné dotazy. Následoval test zadaný na 15 min., žáci jej zvládli vyplnit rychle a výsledky byly velice příznivé. Test psalo 10 žáků z 12. Hodnocení probíhalo stejně jako na Základní škole J. A. Komenského Blatná. Žáci byli kromě známky z testu ohodnoceni v rámci výpočetní techniky známkou 1 za každou vytvořenou prezentaci, žáci, kteří nezpracovávali z důvodu nepřítomnosti biografie osobností, dostali za podílení se na prezentaci znaménko + (za 5 znamének je známka 1 do žákovské knížky). V rámci občanské výchovy získali žáci ještě známku 1 za uskutečněnou vycházku a práci s mapou.

Celkový průběh projektu hodnotím na Základní škole T. G. Masaryka v Sedlici jako úspěšnější, klidnější a vyrovnanější. V menším počtu žáků se zadané aktivity prováděli snadněji a z pohledu pedagoga bylo možné se jednotlivým žákům více individuálně věnovat. Žáci dávali lepší pozor, možná protože oproti Blatné jsou sedličtí žáci o rok starší a koncentrovanější. Sedličtí žáci si odnesli dle průkazného měřítka ve formě testu více znalostí a vědomostí o významných osobnostech regionu Blatenska.

Následující graf představuje celkovou úspěšnost v testu všech 10 zúčastněných žáků. Pod celými známkami jsou zahrnuty i známky půlené a s minusem. Bonusový bod za připojení J. K. Tyla ke dvěma pojům nikdo z žáků nezískal. Naskenované kopie testů jsou součástí CD této diplomové práce.

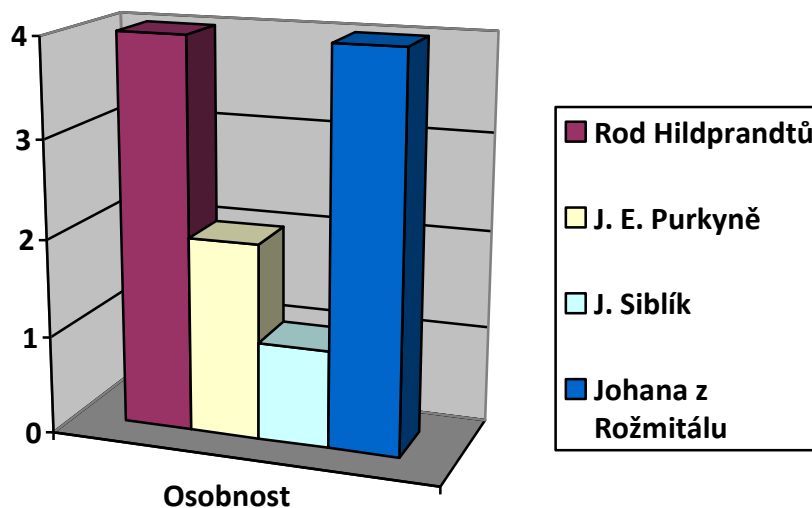
Výsledky testu na Základní škole T. G. Masaryka Sedlice:

Obrázek 1 - Výsledky testu na ZŠ T. G. M. Sedlice

Graf představuje výsledky první ze tří volných odpovědí, kdy měli žáci vybrat jednu významnou osobnost Blatenska, která je nejvíce zaujala a svou odpověď zdůvodnit.

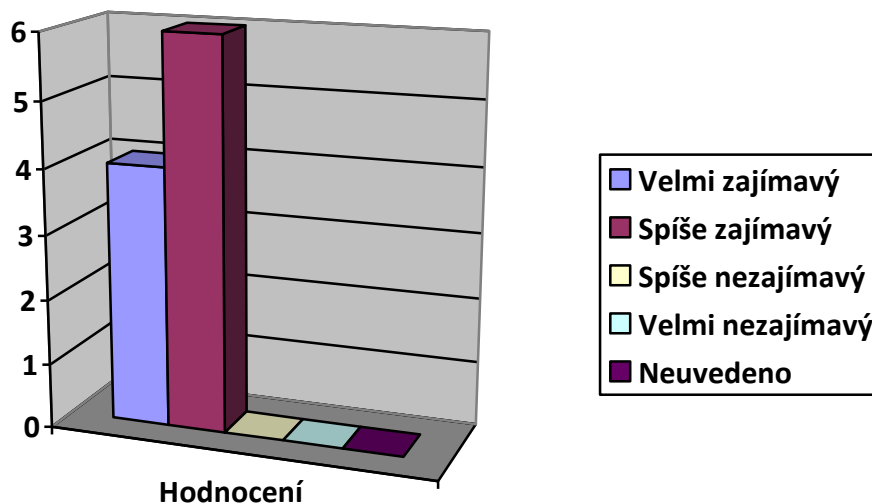
Nejoblíbenější významná osobnost Blatenska na ZŠ T. G. M. Sedlice:

Obrázek 2 - Nejoblíbenější významná osobnost Blatenska na ZŠ T. G. M. Sedlice

Tento graf představuje výsledky druhé ze tří volných odpovědí, kdy měli žáci vybrat jednu z možností, jak hodnotí celý výukový blok na téma *Významné osobnosti Blatenska*.

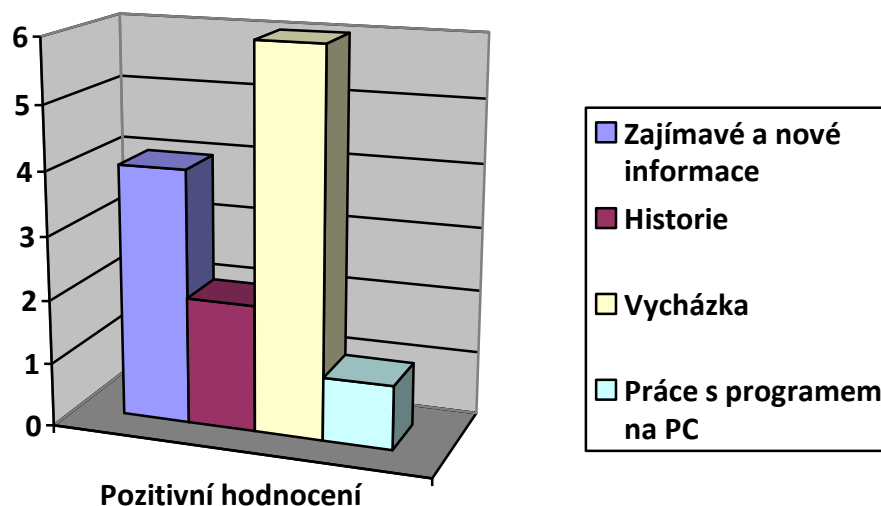
Hodnocení výukového programu na ZŠ T. G. M. Sedlice:

Obrázek 3 - Hodnocení výukového programu na ZŠ T. G. M. Sedlice

V tomto grafu je znázorněna třetí volená odpověď z testu, žáci měli říci, co konkrétně se jim na výukovém bloku líbilo a proč. Objevily se tyto odpovědi.

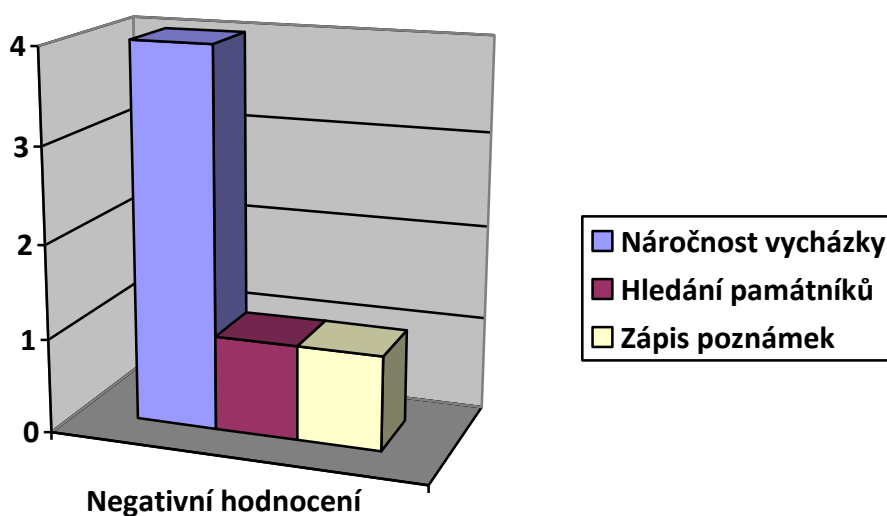
Pozitiva výukového programu na ZŠ T. G. M. Sedlice:

Obrázek 4 - Pozitiva výukového programu na ZŠ T. G. M. Sedlice

V grafu níže je znázorněna poslední volená odpověď z testu, žáci měli říci, co konkrétně se jim na výukovém bloku případně nelíbilo a proč. Negativní postřeh z projektu uvedli jen někteří žáci. Objevily se tyto odpovědi.

Negativa výukového programu na ZŠ T. G. M. Sedlice:

Obrázek 5 - Negativa výukového programu na ZŠ T. G. M. Sedlice

Závěr

Diplomová práce *Významné osobnosti Blatenska (využití tématu v hodinách občanské výchovy na základní škole, didakticko-metodická práce)* je rozdělena do teoretické a praktické části. Úkolem teoretické části bylo analyzovat dostupnou literaturu a na jejím základě sestavit ucelený přehled významných osobností regionu Blatenska s doplněním o stručnou historii města Blatná. Vzhledem k poměrně vysokému počtu osobností vztahujících se k Blatensku bylo v dalších kapitolách potřeba učinit při sestavování biografii užší výběr jednotlivých významných osobností.

Praktická část měla po komparativním ověřování přinést zjištění, který výukový program ze dvou navržených lépe uspěje v praxi současné základní školy. Při přípravě detailního návrhu vyučovacích hodin nebylo možné ve větší míře vycházet z učebnic občanské výchovy, neboť se jedná o velice konkrétní, regionem úzce vymezené téma.

Po realizaci výukových bloků a jejich následné evaluaci na dvou základních školách, konkrétně ZŠ Jana Amose Komenského Blatná a ZŠ a MŠ T. G. Masaryka Sedlice, byla jako vhodnější a účelnější stanovena delší a pozvolnější forma oproti intenzivnímu krátkodobému projektu. Vzhledem k odlišnosti obcí, škol i věku žáků byly komplexní zjištěné výsledky po srovnání docela zajímavé.

Po celou dobu průběhu ověřování praktické části v 6. B na ZŠ J. A. K. Blatná probíhala ochotná spolupráce s výchovnou poradkyní a učitelkou občanské výchovy Marií Vanduchovou. Na ZŠ T. G. M. Sedlice v 7. třídě byl postup výuky konzultován s výchovnou poradkyní Mgr. Jitkou Kovalčíkovou. Určitým úskalím práce se může jevit užší zaměření pouze na místní region, ale při počtu obcí a škol spadajících do regionu Blatenska jistě najde výukový program uplatnění.

Součástí diplomové práce je také zhodnocení aplikace výukových bloků, výsledky žákovských prací, naskenované jednotlivé úkoly a všechny navržené materiály pro výuku tohoto tématu.

Celkový průběh práce, zjišťování informací, spolupráci s institucemi a uskutečnění projektu hodnotím velice pozitivně a přínosně. V praxi se navíc prokázalo, jak je důležité žáky více seznamovat s místem, kde žijí, které mají neustále kolem sebe. Žáci nové informace uvítali a rádi se zapojili do výuky, neboť sami pocítují vnitřní potřebu znát svůj kraj, region, obec.

Domnívám se, že zde předkládám jak teoretickou, tak i zároveň praktickou diplomovou práci přinášející poznatky k významným osobnostem Blatenska. Radostí z odvedené práce je mi úspěšné předání znalostí občanské výchovy žákům 6. a 7. třídy druhého stupně základních škol, což bylo ověřeno vědomostním testem. Zároveň mě velice těší spokojenost s výukovým programem a jeho pozitivní hodnocení ze strany žáků.

Literatura a zdroje

Bibliografie:

- PETRÁN, Karel, *Sborník k 400. výročí povýšení Blatné na město*, Blatná 2001.
- PETRÁN, Karel, *Sborník k 750. výročí Blatné*, Blatná 1985.
- HOŘEJŠ, Petr, KOUBÍK, Vladimír, *Průvodce městem Blatná*, Praha 1994.
- SEKERA, Jiří, *Blatná průvodce městem*, Blatná 2010.
- ČERVENKA, Vladimír, *Šlechtické rody Blatenska 1. díl*, Blatná 2011.
- ČERVENKA, Vladimír, *Šlechtické rody Blatenska 2. díl*, Blatná 2012.
- HAVEL, Vladimír, *Ferdinand Hildprandt*, Blatná 1936.
- PETRÁN, Karel, *Blatná a Jan Evangelista Purkyně*, Blatná 1987.
- NĚMEC, Bohumil, MATOUŠEK, Otakar, *Jan Evangelista Purkyně*, Praha 1955.
- SOUKUPOVÁ, Silvie, *Jan Pavel Hille*, Blatná 2011.
- HYKEŠ, František, *Josef Siblík*, Blatná 1937.
- PRŮCHA, Alois, *Jaroslav Průcha*, Blatná 1937.
- JANÁČEK, Jiří, PRŮCHA Jaroslav ml., *Jaroslav Průcha*, Blatná 1988.
- PODLEŠÁK, Jan, PETRÁN, Karel, *Ladislav Stehlik a jižní Čechy*, Blatná 1988.
- STEHLÍKOVÁ, Dana, OLEJNÍK Jan, *Malíř a restaurátor Jan Mikuláš Hála*, Blatná 2007.
- SAINT-EXUPÉRY, Antoine, *Malý princ*, Praha 2010.
- Blatensko, Zámek Blatná* - propagační materiály vydané městem Blatná v roce 2008 a 2009.

Internetové zdroje:⁸⁹

<http://nuv.cz/file/133>

<http://municipal.cz/osobnosti/kralovnajohana.htm>

<http://ziva.avcr.cz/jan-evangelista-purkyne.html>

<http://www.municipal.cz/osobnosti/pruchajaroslav.htm>

<http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1123>

<http://www.knihovnicka.net/autor/12106-stehlik-ladislav/zivotopis-biografie/>

<http://www.mesto-blatna.cz/informacni-centrum/osobnosti-blatenska/slavni-rodaci/>

---

⁸⁹ Internetové zdroje byly uvedeny s platností k měsíci dubnu 2013.

<http://www.mesto-blatna.cz/informacni-centrum/osobnosti-blatenska/vytvarne-umeni-maliri/>

<http://ld.johanesville.net/saintexupery-01-maly-princ?page=22>

Přílohy

Portréty významných osobností Blatenska

90

Obrázek 2 – Johana z Rožmitálu

91

Obrázek 3 – Jan Evangelista Purkyně

92

Obrázek 8 – Karel Strakatý

93

Obrázek 9 – Jan Pravoslav Koubek

⁹⁰ <http://municipal.cz/osobnosti/kralovnajohana.htm> [24-04-2013] [22:00]

⁹¹ <http://3pol.cz/600-jan-evangelista-purkyne> [12-04-2013] [21:00]

⁹² <http://www.mesto-blatna.cz/informacni-centrum/osobnosti-blatenska/slavni-rodaci/> [24-04-2013] [22:00]

⁹³ <http://www.mesto-blatna.cz/informacni-centrum/osobnosti-blatenska/slavni-rodaci/> [24-04-2013] [22:00]

94

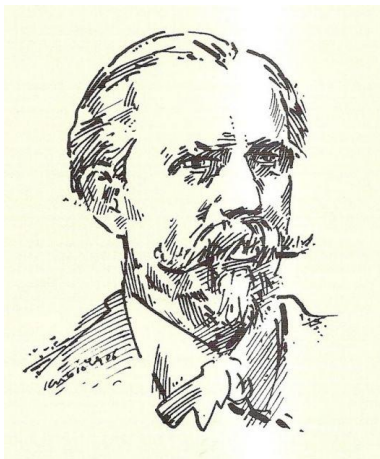
Obrázek 10 – Josef Kajetán Tyl

95

Obrázek 11 – Josef Martinovský

96

Obrázek 12 – František Simandl

97

Obrázek 13 – Josef Siblík

⁹⁴ <http://www.radio.cz/cz/rubrika/ceskonej/prvni-ceska-opera-dratenik-slavi-180-let> [24-04-2013] [22:00]

⁹⁵ <http://www.mesto-blatna.cz/informacni-centrum/osobnosti-blatenska/slavni-rodaci/> [24-04-2013] [22:00]

⁹⁶ <http://www.mesto-blatna.cz/informacni-centrum/osobnosti-blatenska/slavni-rodaci/> [24-04-2013] [22:00]

⁹⁷ http://web.quick.cz/v_hrdlicka/obsah/histori/siblik.htm [06-04-2013] [21:00]

98

Obrázek 14 – Jan Pavel Hille

99

Obrázek 15 – Jan Böhm

100

Obrázek 16 – Jaroslav Průcha

101

Obrázek 17 – Ladislav Stehlík

---

⁹⁸ <http://www.mesto-blatna.cz/informacni-centrum/osobnosti-blatenska/slavni-rodaci/> [24-04-2013] [22:00]

⁹⁹ <http://www.mesto-blatna.cz/informacni-centrum/osobnosti-blatenska/slavni-rodaci/> [24-04-2013] [22:00]

¹⁰⁰ <http://www.municipal.cz/osobnosti/pruchajaroslav.htm> [07-04-2013] [21:00]

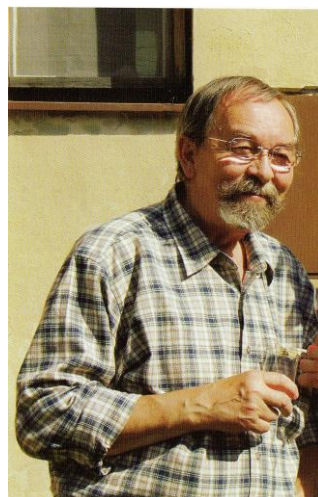
¹⁰¹ <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1123> [24-04-2013] [22:00]

102

Obrázek 18 – Jan Hála (portrét J. M. Hála)

103

Obrázek 19 – Jan Mikuláš Hála

104

Obrázek 20 – Ferdinand Hildprandt

105

Obrázek 21 – Jana Hildprandt

¹⁰² <http://www.mesto-blatna.cz/informacni-centrum/osobnosti-blatenska/vytvarne-umeni-maliri/> [12-04-2013] [21:00]

¹⁰³ STEHLÍKOVÁ, D., OLEJNÍK J., *Malíř a restaurátor Jan Mikuláš Hála*. Blatná: Město Blatná, 2007. s. 6.

¹⁰⁴ <http://www.lovuzdar.sk/casopis-116/svet-myslivosti-februarove-cislo-2013> [24-04-2013] [22:00]

¹⁰⁵ http://decinsky.denik.cz/galerie/foto.html?mm=baronka_jana [24-04-2013] [22:00]

Antoine de Saint-Exupéry

MALÝ PRINC

Kapitola XXI – Liška

Tu se objevila liška.

„Dobrý den,“ řekla.

„Dobrý den“, zdvořile odpověděl malý princ. Obrátil se, ale nic neviděl.

„Jsem tady, pod jabloní...“, řekl ten hlas.

„Kdo jsi?“ zeptal se malý princ. „Jsi moc hezká...“

„Jsem liška,“ řekla liška.

„Pojď si se mnou hrát,“ navrhl jí malý princ. „Jsem tak smutný...“

„Nemohu si s tebou hrát,“ namítla liška. Nejsm ochočena.

„Ó promiň,“ řekl malý princ.

Chvíli přemýšlel a pak dodal: „Co to znamená ochočit?“

„Ty nejsi zdejší,“ řekla liška, „co tu hledáš?“

„Hledám lidi,“ odvětil malý princ. „Co to znamená ochočit?“

„Lidé,“ řekla liška, „mají pušky a loví zvířata. To je hrozně nepříjemné. Pěstují také slepice.

Je to jejich jediný zájem. Hledáš slepice?“

„Ne,“ řekl malý princ. „Hledám přátele. Co to znamená ochočit?“

„Je to něco, na co se moc zapomíná,“ odpověděla liška.

„Znamená to vytvořit pouta...“

„Vytvořit pouta?“

„Ovšem,“ řekla liška. „Ty jsi pro mne jen malým chlapcem podobným statisícům malých chlapců. Nepotřebuji tě a ty mě také nepotřebuješ. Jsem pro tebe jen liškou podobnou statisícům lišek. Ale když si mě ochočíš, budeme potřebovat jeden druhého. Budeš pro mne jediným na světě a já zase pro tebe jedinou na světě...“

„Začínám chápat,“ řekl malý princ. „Znám jednu květinu ... myslím, že si mě ochočila...“

„To je možné,“ dodala liška. „Na Zemi je vidět všelicos...“

„Ó, to není na Zemi,“ řekl malý princ.

Zdálo se, že to probudilo v lišce velkou zvědavost: „Na jiné planetě?“

„Ano.“

„Jsou na té planetě lovci?“

„Nejsou.“

„Ach, to je zajímavé! A slepice?“

„Také ne.“

„Nic není dokonalé,“ povzdychla si liška.

Ale vrátila se ke svému nápadu: „Můj život je jednotvárný. Honím slepice a lidé honí mne. Všechny slepice jsou si navzájem podobné a také lidé jsou si podobní. Trochu se proto nudím. Ale když si mě ochočíš, bude můj život jakoby prozářen sluncem. Poznám zvuk kroků, který bude jiný než všechny ostatní. Ostatní kroky mě zahánějí pod zem. Ale tvůj krok mě jako hudba vyláká z doupěte. A pak, podívej se! Vidíš obilná pole? Nejím chléb. Obilí je pro mne zbytečné. Obilná pole mi nic nepřipomínají. A to je smutné. Ale ty máš zlaté vlasy. Bude to opravdu nádherné, až si mě ochočíš. Zlaté obilí mi tě bude připomínat. A já budu milovat šumění větru v obilí...“

Liška umlkla a dlouho se dívala na malého prince.

„Ochoč si mě, prosím!“ řekla.

„Velmi rád,“ odpověděl malý princ, „ale nemám moc času. Musím objevit přátele a poznat spoustu věcí.“

„Známe jen ty věci, které si ochočíme,“ řekla liška. Lidé už nemají čas, aby něco poznávali. Kupují u obchodníku věci úplně hotové. Ale poněvadž přátelé nejsou na prodej, nemají přátel. Chceš-li přítele, ochoč si mě!“

„Co mám dělat?“ zeptal se malý princ.

„Musíš být hodně trpělivý,“ odpověděla liška. „Sedneš si nejprve kousek ode mne, takhle do trávy. Já se budu na tebe po očku dívat, ale ty nebudeš nic říkat. Řeč je pramenem nedorozumění. Každý den si však budeš moci sednout trochu blíž...“

Druhý den přišel malý princ zas.

„Bylo by lépe, kdybys přicházel vždycky ve stejnou hodinu,“ řekla liška. „Přijdeš-li například ve čtyři hodiny odpoledne, již od tří hodin budu šťastná. Čím více čas pokročí, tím budu šťastnější. Ve čtyři hodiny budu už rozechvělá a neklidná; objevím cenu štěstí! Ale budeš-li přicházet v různou dobu, nebudu nikdy vědět, v kterou hodinu vyzdobit své srdce... Je třeba zachovávat řád.“

„Co to je řád?“ řekl malý princ.

„To je také něco moc zapomenutého,“ odpověděla liška, „to, co odlišuje jeden den od druhého, jednu hodinu od druhé. Moji lovci například zachovávají také řád. Tančí každý čtvrtek s děvčaty z vesnice. Každý čtvrtek je tedy nádherný den!

Jdu na procházku až do vinice. Kdyby lovci tančili kdykoliv, všechny dny by se podobaly jeden druhému a neměla bych vůbec prázdniny.“

Tak si malý princ ochočil lišku. A tu se přiblížila hodina odchodu.

„Ach budu plakat,“ řekla liška.

„To je tvá vina,“ řekl malý princ. „Nepřál jsem ti nic zlého, ale tys chtěla, abych si tě ochočil...“

„Ovšem,“ řekla liška.

„Ale budeš plakat!“ namítl malý princ.

„Budu plakat,“ řekla liška.

„Tak tím nic nezískáš!“

„Získám, vzpomeň si na tu barvu obilí.“

A potom dodala: „Jdi se podívat ještě jednou na růže. Pochopíš, že ta tvá je jediná na světě. Přijdeš mi dát sbohem a já ti dám dárek – tajemství.“

Malý princ odběhl podívat se znovu na růže.

„Vy se mé růži nepodobáte, vy ještě nic nejste,“ řekl jim. „Nikdo si vás neochočil a vy jste si taky nikoho neochočily. Jste takové, jaká byla má liška. Byla to jen liška podobná statisícům jiných lišek. Ale stala se z ní má přítelkyně a teď je pro mne jediná na světě.“

A růže byly celé zaražené.

„Jste krásné, ale jste prázdné,“ pokračoval. „Není možné pro vás umřít. Pravda, o mé růži by si obyčejný chodec myslel, že se vám podobá. Ale ona jediná je důležitější než vy všechny, protože právě jí jsem zaléval. Protože jí jsem dával pod poklop. Protože jí jsem chránil zástěnou. Protože jí jsem pozabíjel housenky (kromě dvou nebo tří, z kterých budou motýli). Protože právě jí jsem poslouchal, jak naříkala nebo se chlubila, nebo dokonce někdy mlčela. Protože je to má růže.“

A vrátil se k lišce.

„Sbohem...“ řekl.

„Sbohem,“ řekla liška. „Tady je to mé tajemství, úplně prostinké: správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné.“

„Co je důležité, je očím neviditelné,“ opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.

„A pro ten čas, který jsi své růži věnoval, je ta tvá růže tak důležitá.“

„A pro ten čas, který jsem své růži věnoval...“ řekl malý princ, aby si to zapamatoval.
„Lidé zapomněli na tuto pravdu,“ řekla liška. „Ale ty na ni nesmíš zapomenout. Stáváš se navždy zodpovědným za to, cos k sobě připoutal. Jsi zodpovědný za svou růži...“
Jsem zodpovědný za svou růži...“ opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.¹⁰⁶

---

¹⁰⁶ <http://ld.johannesville.net/saintexupery-01-maly-princ?page=22> [01-04-2013] [18:00]

Pracovní list

„Správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné.“¹⁰⁷

(Antoine de Saint-Exupéry)

108

Obrázek 22 – Malý princ

Úkol: Vybarvi si obrázek a zkus si zapamatovat výše uvedený citát.

Napiš stručně vlastní vysvětlení tohoto výroku.

---

¹⁰⁷ SAINT-EXUPÉRY, Antoine, *Malý princ*, Praha 2010.

¹⁰⁸

http://dibujosa.com/index.php?zaccion=print&file=7501.jpg&titulon=EL_PRINCIPITO_PARA_PINTAR_Y_COLOREAR [01-04-2013] [19:00]

Poznámky - Významné osobnosti Blatenska

Johana z Rožmitálu

- datum narození není známo, zemřela 12. 11. 1475 v Mělníku
- druhá manželka krále Jiřího z Poděbrad a sestra pána na Blatné Lva z Rožmitálu
- schopná, angažuje se v politice
- v zámeckém parku stál „dub královny Johanky“

Rodina Hildprandt

- šlechtický rod tyrolského původu v Čechách od 17. století
- v roce 1794 koupili od rodu Serenyiů panství Blatná
- nejstarší syn barona Václava, František Hildprandt, se zasloužil o zvelebení velké části zámku Blatná
- vychovatelem Františkova bratra Ferdinanda byl Jan Evangelista Purkyně
- v současné době o zámek pečují dcery baronky Kornélie, Josefína a Jana -> v roce 1992 se vrátily z emigrace a zámek byl v rámci restitucí navrácen rodu Hildprandtů

Jan Evangelista Purkyně

- narozen 18. 12. 1787 v Libochovicích, zemřel 28. 7. 1869 v Praze
- pocházel z rodiny správce libochovického šlechtického panství
- vystudoval lékařství
- vychovatel, fyziolog, anatom, biolog, filozof, spisovatel, básník
- objevy: Purkyňova vlákna v srdci, Purkyňův fenomén, teorie buňky,...
- významně působil v Blatné, Praze a Bratislavě
- dílo: *O spánku, snech a stavech příbuzných, Individuální duševní ústrojí člověka,...*
- pamětní deska na nádvoří zámku Blatná

Karel Strakatý

- narozen 2. 7. 1804 v Blatné, zemřel 26. 4. 1868 v Praze
- pocházel z rodiny hrnčáře
- operní pěvec – bas
- první zazpíval národní hymnu *Kde domov můj* (role slepého houslisty Mareše)
- busta na rodném domě na třídě J. P. Koubka v Blatné

Jan Pravoslav Koubek

- narozen 4. 6. 1805 v Blatné, zemřel 28. 12. 1854
- básník a překladatel, profesor českého jazyka a literatury na univerzitě v Praze, vlastenec
- dílo: *Sněm ženský, Rokoko, Krotké znělky, Básníková cesta do pekel*
- na rodném domě na třídě J. P. Koubka je jeho pamětní deska a na starém hřbitově jeho hrob

Josef Kajetán Tyl

- narozen 4. 2. 1808 v Kutné Hoře, zemřel 11. 7. 1856 v Plzni
- obrozenec a dramatik
- pro přítele Karla Strakatého napsal s Františkem Škroupem píseň *Kde domov můj*, která se objevila ve hře *Fidlovačka* a později se stala národní hymnou
- v červnu roku 1856 umírající J. K. Tyl přenocoval v Blatné v hostinci U Bílého lva
- těžce nemocného jej převáželi na povoze z Vodňan do Plzně, poté v Plzni zemřel
- na venkovní zdi restaurace visí pamětní deska J. K. Tyla

Josef Martinovský

- narozen v roce 1809, zemřel roku 1876
- blatenský učitel a hudebník
- zakládal spolek divadelních ochotníků a pěveckého sboru Úslavan
- všestranně pozvedl hudební život v Blatné, pořádal zde koncerty významných umělců
- v Blatné na starém hřbitově je jeho hrob

František Simandl

- narozen v roce 1840, zemřel roku 1912
- pocházel z rodiny lidového muzikanta
- učil se hře na housle u Josefa Martinovského po studiích žil trvale ve Vídni, kde působil jako sólový kontrabasista Dvorní opery
- pedagog a hudební skladatel
- propagátor českého hudebního života, řídil koncerty Slovanské besedy apod.

- v blízkosti jeho rodného domu umístěn pomník vytvořený sochařem Karlem Kryškou

Vojtěch Hřimalý mladší

- narozen 30. 7. 1842 v Plzni, zemřel 15. 6. 1908 ve Vídni
- z početné hudební rodiny
- houslista, skladatel a dirigent
- jeho otec byl varhaníkem

Jan Pavel Hille

- narozen 4. 4. 1861 v Písku, zemřel 27. 9. 1943 v Blatné
- pocházel z rodiny cukráře
- vystudoval teologii
- kněz, regionální historik, kronikář a fotograf
- významně působil v Blatné, Kasejovicích a Kadově
- pomník vedle farnosti v Blatné – autor Karel Kryška, pohřben na starém hřbitově v Blatné
- dílo: *Paměti blatenské, Paměti kasejovické, Dějiny vikariátu blatenského, Kulturní obrázky z Blatenska, Besídka písecká, Paměti města Blatné, ...*

Josef Siblík

- narozen 19. 3. 1863 v Mladém Smolivci, zemřel 11. 4. 1931 v Blatné
- pocházel z rodiny mlynáře
- vystudoval učitelství
- učitel, knihovník, regionální archeolog, správce muzea => Muzeum Josefa Siblíka
- významně působil v Blatné, Záboří a Tochovicích
- zajímal se o pravěké dějiny a kmen Keltů
- dílo: *Blatensko a Březnicko, Pravěk, Řemesla a živnosti, Mlynářství, Obchod a průmysl, Správa měst, ...*

Jan Böhm

- narozen 25. 11. 1888 v Praze, zemřel 4. 4. 1959 v Blatné
- vnuk zahradníka Karla Böhma

- začal v Blatné po první světové válce šlechtit růže => Blatná „město růží“
- Böhmová vila u sokolovny, dříve rozsáhlé věhlasné růžové plantáže

Jaroslav Průcha

- narozen 4. 2. 1894 v Kocelovicích, zemřel 2. 2. 1936 v Blatné
- pocházel z rodiny učitele
- vystudoval učitelství
- učitel, autor ochotnických her, hudebník
- významně působil v Blatné, Kocelovicích a Kasejovicích
- dílo: *Kašpárek v pekle*, *Krakonošova medicína*, *Maminčino srdce*, *Pro tatíčka prezidenta*, ...

Ladislav Stehlík

- narozen 26. 6. 1908 v Bělčicích, zemřel 11. 9. 1987 v Praze
- pocházel z rodiny krejčího
- vystudoval učitelství
- učitel, spisovatel, básník, výtvarník, ilustrátor
- významně působil v Bělčicích, Praze, Leleticích, Hudčicích, Koupí a v Myslívě u Klatov, měl velkou citovou vazbu k rodnému kraji
- dílo: *Země zamyšlená*, *Barevné dálky*, *Kvetoucí trnka*, *Třeboňská madona*, *Pelyněk*, ...

Jan Hála

- narozen 19. 1. 1890 v Blatné, zemřel 17. 5. 1959 ve Važci
- pocházel z rodiny pekaře
- vystudoval Akademii výtvarných umění
- malíř, ilustrátor
- významně působil v Blatné a ve Važci (partnerské školy)
- busta a pamětní deska na bývalé budově spořitelny, dole na třídě J. P. Koubka v Blatné
- dílo: portréty, zátiší, krajina Blatenska, slovenské lidové umění, kroje, zvyklosti, obřady, život a práce; ilustrace v publikacích *Podtatranská dědina*, *Cestička*, *Ze života podtatranské dědiny*, *Pod Tatrami*, *Vánoce ve Važci*, *Památce starého Važce*

Jan Mikuláš Hála

- narozen 21. 8. 1937 ve Važci
- pochází z rodiny malíře (syn Jana Hály)
- vystudoval výtvarné umění a restaurátorství uměleckých děl
- malíř, restaurátor
- významně působil v Blatné, Važci a dodnes v Lažánkách

dílo: restauroval obrazy V. Hynaise, F. Ženíška a V. Brožika, Hynaisovu oponu v Národním divadle, malby na zámku v Tróji, malby na strakonickém hradě,...

Jméno a příjmení:

Třída:

Test OV – Významné osobnosti Blatenska

1. Která z uvedených osobností vykonávala kněžské povolání?
  - a) Josef Siblík
  - b) Jaroslav Průcha
  - c) Jan Pavel Hille
  - d) Jan Evangelista Purkyně

2. Jak se jmenuje rod, který dodnes sídlí na zámku v Blatné?
  - a) Bavorové
  - b) Rožmitálové
  - c) Lobkowiczové
  - d) Hildprandtové

3. S především kterou obcí Blatenska je spjata osobnost Ladislava Stehlíka?
  - a) Bělčice
  - b) Sedlice
  - c) Kasejovice
  - d) Lnáře

4. Dokonči větu: Jan Mikuláš Hála je povoláním..... a .....

5. Spoj čarou osobnosti s příslušnými pojmy.

Josef Siblík

Jan Evangelista Purkyně

Karel Strakatý

Jan Pravoslav Koubek

Jan Böhm

Josef Kajetán Tyl

Fidlovačka

Strakonický dudák aneb Hody divých žen

buňka

profesor českého jazyka

archeologie

růže

6. Kde přesně jsme na vycházce objevili památník Jana Pavla Hilleho? Kromě písemné odpovědi se pokus památník i s okolím nakreslit.

7. Která z významných osobností Blatenska tě nejvíce zaujala a proč?

8. Výukový blok na téma Významné osobnosti Blatenska hodnotím jako...

- a) velmi zajímavý
- b) spíše zajímavý
- c) spíše nezajímavý
- d) velmi nezajímavý

Vysvětli zvolenou odpověď. Co konkrétně se ti na hodinách líbilo a co ne?

Fotografie z vycházky po městě Blatná

Obrázek 4 – Böhmová vila

Obrázek 5 – Dům Josefiny a Jany Hildprandtových v zámeckém parku

Obrázek 6 – Pamětní deska Jana Evangelisty Purkyně na zámeckém nádvoří

Obrázek 7 – Zámek Blatná

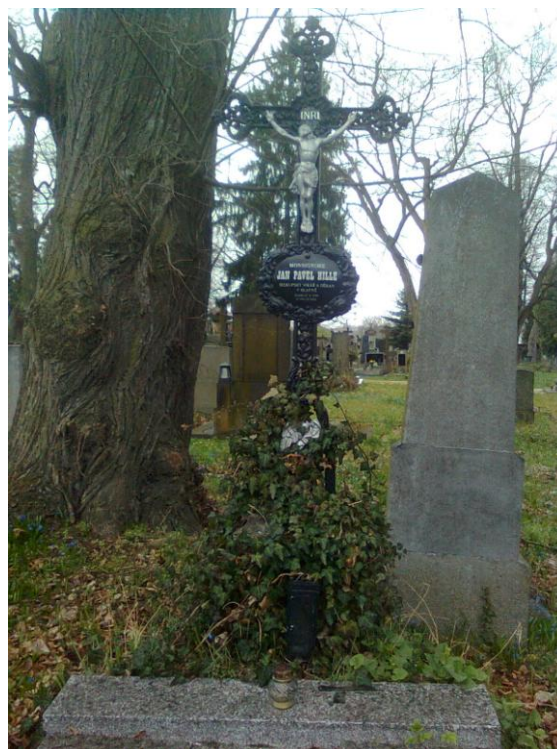

Obrázek 8 – Společná fotografie žáků před vchodem na nádvoří zámku Blatná

Obrázek 9 – Pomník Jana Pavla Hilleho

Obrázek 9 – Hrob Jana Pavla Hilleho

Obrázek 10 – Muzeum Josefa Siblíka

Obrázek 11 – Pamětní deska Josefa Kajetána Tyla

Obrázek 12 – Pomník Františka Šimandla

Obrázek 13 – Pamětní deska Jana Pravoslava Koubka

Obrázek 14 – Hrob Jana Pravoslava Koubka

Obrázek 15 – Busta Jana Hály

Obrázek 16 – Pamětní deska Jana Hály

Obrázek 17 – Busta Karla Strakatého

Obrázek 18 – Hrob Josefa Martinovského